

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra managementu a informatiky

Mění se role soukromých vojenských a bezpečnostních společností v současných ozbrojených konfliktech

Bakalářská práce

The changing role of private military and security companies in current armed conflicts

Bachelors thesis

Vedoucí práce

Dr. Jindřich Nový Ph.D.

Autor práce

Adam Foltyn

Praha 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Mění se role soukromých vojenských a bezpečnostních společností v současných ozbrojených konfliktech“ vypracoval samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Ve Uherském Brodě, dne 06. 03. 2023

.....

Adam Foltyn

Anotace

Bakalářská práce s tématem „*Mění se role soukromých vojenských a bezpečnostních společností v současných ozbrojených konfliktech*“ se zabývá problematikou soukromých bezpečnostních a vojenských služeb, jejich vývojem v čase a s tím související změnou jejich role v současných globálních konfliktech. Práce shrnuje komplexní problematiku pomocí historických souvislostí, vysvětlených pojmů a nastaveného právního prostředí, ale také hodnocením a srovnáním největších aktérů současnosti v globálním měřítku. Práce se snaží vyhodnotit pozitivní i negativní stránky dopadů zapojení soukromých vojenských a bezpečnostních společností do globálních konfliktů.

Klíčová slova

Soukromé vojenské služby (PMC) * soukromé bezpečnostní služby (PSC) * privatizace bezpečnosti * kontraktor * žoldněř * globální konflikty

Annotation

The bachelor thesis with the topic „The changing role of private military and security companies in current armed conflicts“ deals with the issue of private security and military services, their evolution over time and the related change of their role in current global conflicts. This work summarizes the complex issue by means of historical context, explained concepts and set legal environment, but also by evaluating and comparing the major actors of today on a global scale. The thesis seeks to evaluate the positive and negative aspects of the impact of the involvement of private military and security companies in global conflicts.

Key words

Private military companies * private security companies * privatization of security * contractor * mercenary * global conflicts

Obsah	
Úvod	6
1 Teoretická část	8
1.1 Úvod do problematiky	8
1.2 Vymezení základních pojmů	8
1.2.1 Soukromé bezpečnostní a vojenské služby	8
1.2.2 Rozdíl mezi žoldněři a PMC, PSC	10
1.2.3 Privatizace bezpečnosti	12
1.3 Historický exkurz	12
1.3.1 Žoldněřství do 1.poloviny 20.století	12
1.3.2 Žoldněřství, PMC a PSC ve 2.polovině 20. století	14
1.4 Role PMC a PSC v konfliktech 21. století	17
1.5 Právní zakotvení PMC a PSC v České republice	18
1.6 Mezinárodní právní zakotvení PMC a PSC	19
2 Praktická část	21
2.1 10 největších PMC a PSC na světě podle jejich příjmů z roku 2020/21	
2.1.1 G4S	22
2.1.2 Securitas AB	25
2.1.3 Allied Universal	26
2.1.4 Booz Allen Hamilton	27
2.1.5 ADT Inc.	29
2.1.6 CACI International Inc.	31
2.1.7 The Brink's Company	33
2.1.8 DynCorp (nyní součást Amentum)	34
2.1.9 GardaWorld	36
2.1.10 Control Risks	38
2.2 Další důležité PMC a PSC podle sídla společnosti	40

2.2.1	USA.....	40
2.2.2	Velká Británie.....	43
2.2.3	Jihoafrická republika.....	44
2.2.4	Rusko	44
2.3	Přínosy a negativa využití PMC a PSC v globálních konfliktech	45
2.3.1	Přínosy	45
2.3.2	Negativa	46
3	Zhodnocení role PMC a PSC v čase	47
	Závěr	48
	Seznam literatury	48
	Seznam obrázků.....	56
	Seznam tabulek.....	56

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou jak soukromých vojenských služeb (private military companies – dále jen PMC), tak soukromých bezpečnostních služeb (private security companies – dále jen PSC) v globálním i lokálním měřítku. Práce se také zaměří na roli PMC a PSC s aspektem na jejich úlohu v globálních ozbrojených konfliktech. Cílem práce je tedy podání ucelené informace o současné roli a problematice soukromých bezpečnostních a vojenských služeb, jejich proměnou v průběhu času i vzrůstajícím významem, objasnění základních pojmů, právního postavení soukromých služeb, včetně vysvětlení absence regulace jak na mezinárodní úrovni, tak na té místní. Práce také vysvětlí jeden z často probíraných problémů, a to samotnou privatizaci bezpečnosti.

Předmětem zkoumání je fenomén, jenž ovlivňuje chod firem, mezinárodních organizací, ale taktéž ovlivňuje výsledky globálních konfliktů. V dnešní době se už žádná armáda neobejde bez pomoci soukromých služeb a ve své podstatě jsou na nich závislé. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První je část teoretická, která obsahuje vysvětlení základních pojmů, uvedení do problematiky, stručnou historii a také současný stav legislativy. Z důvodu studia na Policejní akademii České republiky je práce majoritně zaměřena na PSC, ale existenci PMC neopomine, a to především při popisu globálních konfliktů, ve kterých se mnoho z nich angažovalo. Druhou částí této práce je praktická část, ve které jsou popsáni největší současní aktéři na poli soukromé bezpečnosti včetně rozdělení jak podle jejich ročních příjmů, tak podle jejich geografického umístění. Závěr práce bude věnován zásadním důvodům využívání PMC a PSC a zhodnocení jejich negativ a přínosů.

Téma, jenž jsem si vybral, má souvislost s mým osobním zájmem o historii a současnost globálních konfliktů ve světě. Zpracovávání této práce mi poskytuje neobvyklý a pro mě dosud nevídaný pohled na problematiku soukromé bezpečnosti, ale také nový úhel pohledu na pro mě už známé konflikty.

Pro dosažení cíle práce jsou používány metody rešerše literatury a kompilace, tj. sběr dat a informací k danému tématu, jejich analýza, systematické

shrnutí a následná interpretace. Fakta, data a informace pro tuto práci jsou čerpána z elektronických zdrojů, vědeckých článků a literatury především v anglickém jazyce, protože v české odborné literatuře není problematika PMC a PSC dostatečně zpracována.

1 Teoretická část

1.1 Úvod do problematiky

Vznik soukromých vojenských služeb se datuje do druhé poloviny 20. století, ale její skutečný nárůst je spojen s koncem studené války a následnou globalizací. Zatímco během studené války si státy udržovaly monopol na své ozbrojené síly, po jejím konci se velmi rapidně snižovaly počty příslušníků těchto ozbrojených sil. Nastala tedy situace, kdy se na trhu objevilo velké množství bývalých vojáků s bohatými zkušenostmi. Poptávka po soukromých vojenských službách rostla, zejména v Africe začaly vznikat nové konflikty napříč kontinentem a trh byl zaplněn zbraněmi z bývalého Sovětského svazu. Pohled veřejnosti na soukromé vojenské služby byl negativně ovlivněn medializováním několika žoldnéřských jednotlivců a skupin, jež působily hlavně v konfliktech v Africe. Toto negativní vnímání dokonce přispělo k sepsání několika mezinárodních smluv proti žoldnéřství. V dnešní době se soukromé bezpečnostní a vojenské služby pohybují v právním vakuu. Ženevskou konvencí, jež zakazuje využití, rekrutaci a najímání jak lokálně, tak ze zahraničí za účelem boje, podepsalo pouze 35 států. Státy, jako například USA, Rusko nebo Velká Británie, které soukromé bezpečnostní a vojenské služby využívají, ji nepodepsaly. Od konce studené války se stávají reálnými aktéry světových konfliktů. V současnosti mezi nejznámější PMC a PSC patří G4S, FDG Corp, DYNCORP, MPRI, Securitas AB, ABT či ALLIEDBARTON. K nejkontroverznějším nepochybně patří Academi (původně BlackWater a Xe Services LLC).

1.2 Vymezení základních pojmů

1.2.1 Soukromé bezpečnostní a vojenské služby

Jedním ze základních pojmů, které je třeba vymežit a definovat jsou samotné soukromé bezpečnostní a vojenské služby. PSC bychom podle Dempseyeho mohli definovat následovně: *„Osoby samostatně výdělečné a soukromě financované podnikatelské subjekty a organizace, které poskytují s bezpečností související služby za úplatek pro jednotlivce či subjekty, jež je zaměstnávají, nebo pro sebe, v zájmu ochrany osob, soukromého vlastnictví či*

*zájmů před různým nebezpečím.*¹ Hlavním rozdílem bezpečnostní služby od té vojenské by mohl být fakt, že se zaměřuje spíše na zabezpečení a ochranu proti zločinům či krádežím. Jejich služby se tedy spíše soustředí ve státech nacházející se v nekonfliktních oblastech. To ale není vždy podmínkou a PSC fungují i v konfliktních oblastech, ale jejich prostor působení nezasahuje do daného konfliktu, tedy neúčastní se boje. Dalším možným rozdílem může být iniciace samotné akce. PSC se účastní v cizí zemi pouze za podmínky pozvání, například tedy pracuje pro cizí vládu, ale kontrakt jim nabídla samotná vláda.

Zásadním rozdílem mezi PMC a PSC jsou služby, které nabízí. Bezpečnostní služby známe většinou jako noční hlídače, jde tedy o bezpečnostní ochranu objektů, jež mají předpoklad být cílem trestné činnosti. PSC ale nabízejí daleko více, nemusí například chránit pouze objekty, ale také konvoje, důležité osoby, vojenská zařízení či velvyslanectví. Své služby poskytují jak v nestabilních státech, tak v těch stabilních. Poskytují pomoc při přepravě vězňů, ale také fungují v samotné systému věznic, nebo uprchlických táborů. PSC fungují podpůrně během kontroly davu, také při údržbě zbraňových či jiných systémů. K PSC se také řadí detektivní služby, operační a logistická podpora či poradenství.

PMC si poté představíme jako soukromé vojáky účastnící se přímo bitev. To je sice pravdou, ale PMC nabízí i další balíček služeb. Mezi ně patří už zmíněná účast v bojích, dále jde také o ochranu osob, cílů nebo jejich extrakce z míst zasažených bojem. Narozdíl od PSC působí hlavně v nestabilních státech a svojí činností vynucují právo. PMC také působí jako poradci, mohou pomáhat s výcvikem nebo přímo působit jako velitelé. Taktéž poskytují logistickou podporu.

Na rozdíl od soukromých vojenských služeb, které se už i podle názvu do konfliktu přímo zapojují, ale i přesto není podmínkou, aby v něm přímo bojovaly. PMC velmi často sídlí v zemích bezpečnostně stabilních, o jejichž služby v těchto zemích původu není velký zájem. Své služby proto soustřeďují do zemí konfliktních, post-konfliktních, případně jinak bezpečnostně nestabilních. Obecně tedy můžeme soukromé vojenské služby definovat jako struktury účastnící se

---

¹ DEMPSEY, John S. *Introduction to Private Security*. Belmont, CA: Wadsworth, 2011. ISBN: 9780495809852, str. 32

cizího konfliktu či jiné bezpečnostní hrozby, jejichž motivací je finanční zisk, nikoliv vlastenecké hodnoty. A zde se setkáváme s diferenciací pojmů žoldněř versus kontraktor. Žoldněř je voják bojující na straně cizího státu za finanční odměnu. Kontraktor neboli profesionální voják, je definován jako „vojenský profesionál, který využívá své zkušenosti s prací v armádě k poskytování široké škály služeb soukromým organizacím a vládním agenturám.“²

Poněkud modernějším pojetím PMC a PSC je spojení služeb těchto dvou typů do jistého hybridu s označením PMSC. V poslední době jsou služby jak bezpečnostních, tak vojenských služeb natolik propojeny, že jisté hranice se buďto prolínají, nebo úplně mizí. Není výjimkou, že PSC začínají nabízet služby vojenského typu a naopak. Stinger tento jev pojmenoval jako koncept Hrotu kopí a rozdělil tak PMSC do 3 skupin podle vzdálenosti od bojiště: „1) *Military Provider Company, která leží bojišti a boji samotnému nejbliže;*

2) *Military Consulting Company, jež je od bojiště v Singerově pojetí dále;*

3) *Military Support Company, která je bojišti nejdále.*“³

1.2.2 Rozdíl mezi žoldněři a PMC, PSC

Hlavním rozdílem mezi profesionálním vojákem a žoldněřem je tedy nějaká struktura, ve které profesionální voják působí. Organizace, ve které je zaměstnán se řídí mezinárodními právy a ve svém státě původu musí být řádně vedena a evidována, zaměstnanci jsou lidé bez trestních záznamů a s různými karierními úspěchy. PMC a PSC si velmi zakládají na své image, snaží se o to, aby nebyly zaměňovány s žoldněři, proto spolupracují v cizích zemích pouze s vládami uznávanými OSN. Dále jsou údaje o PMC a PSC veřejné a rekrutace nových zaměstnanců probíhá oficiální cestou, taktéž vydávají zprávy o svém působení. Na druhé straně žoldněř není nikde evidován a pohybuje se mimo právní rámec. PSC se řídí nejenom mezinárodní právem, ale také morálním kodexem. Tím se

---

² www.indeed.com : webový pracovní portál [online]. [cit. 22.02.2023]. Dostupné z: <https://www.indeed.com/career-advice/finding-a-job/how-to-become-military-contractor>

³ ŠMÍD, Tomáš. Hrot kopí a české soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti. *Muni Journals* [online]. 2012, Roč. XIV, č. 4. [cit. 20.02.2023]. ISSN 1212-7817. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4599/6157>

řídí ale pouze ty korporace, které ho podepsaly. Původní kodex sepsala nevládní organizace ICoCA sídlící v Ženevě. Podpisem tohoto kodexu se zavazují k:

„a) provozovat činnost v souladu s tímto kodexem

b) fungovat v souladu s platnými zákony a předpisy a v souladu s příslušnými firemními standardy obchodního chování

c) fungovat způsobem, který uznává a podporuje právní stát; respektuje lidská práva a chrání zájmy svých klientů

d) podniknout kroky k vytvoření a udržování účinného rámce vnitřní správy s cílem odrazovat od nepříznivých dopadů na lidská práva, sledovat je, podávat zprávy a účinně je řešit

e) poskytnout prostředky pro reakci a řešení obvinění z činnosti, která porušuje jakékoli platné národní nebo mezinárodní právo nebo tento Kodex

f) v dobré víře spolupracovat s vnitrostátními a mezinárodními orgány vykonávajícími řádnou jurisdikci, zejména pokud jde o vnitrostátní a mezinárodní vyšetřování porušování vnitrostátního a mezinárodního trestního práva, porušování mezinárodního humanitárního práva nebo porušování lidských práv.“⁴

Dalším rozdílem je nabídka samotných služeb. Zatímco soukromé vojenské služby nenabízí pouze účast v přímém konfliktu, ale také pomoc při logistice, výcviku či strategii, žoldnéři jsou často jednotlivci, jejichž služby jsou omezené pouze na boj. Soukromé vojenské služby jsou podle C. Ortize definovatelné jako: *„Legálně založené mezinárodní společnosti nabízející klientům služby, které zahrnují potenciál k systematickému použití síly vojenskými či paravojenskými prostředky, stejně jako posílení, transfer, zprostředkování, zastrašení či omezení tohoto potenciálu či znalosti nutné k jeho implementaci.“⁵*

---

⁴ www.icoca.ch: Oficiální webový portál Mezinárodní asociace pro kodex chování [online]. [cit. 19.02.2023]. Dostupné z: <https://icoca.ch/the-code/>

⁵ORTIZ, Carlos. *Private Armed Forces and Global Security: A Guide to the Issues*. Denver: Praeger, 2010. ISBN: 978-0313355929, str. 48

1.2.3 Privatizace bezpečnosti

Pojem privatizace bezpečnosti chápeme jako převod funkcí zajišťovaný veřejnými aktéry, především vládou, do rukou soukromého sektoru. „*Privatizace, také nazývána komercializace nebo outsourcing znamená, že se stát vzdává svého monopolu a autority v určité oblasti, v tomto případě v oblasti bezpečnosti.*“⁶ Příkladem privatizace bezpečnosti ale nejsou jen soukromé vojenské a bezpečnostní služby, ale také dobrovolnické organizace, jako jsou například Neighborhood watch nebo Guardian Angels. Tyto organizace jsou složeny z dobrovolníků, jenž chtějí pomoci proti páčání trestné činnosti v oblasti jejich bydliště a často také spolupracují s policií a řídí se zákony. Na druhé straně ale můžeme nalézt skupiny, které sice fungují taktéž na bázi dobrovolnictví, avšak jejich cíl se nachází mimo právní mantinely. Typickým příkladem mohou být Ku Klux Klan skupiny, jejichž motivace a cíle leží daleko za hranicí zákona.

1.3 Historický exkurz

1.3.1 Žoldnéřství do 1.poloviny 20.století

Vojáci bojující za peněžní odměnu jsou staří jako válka sama. Ačkoliv si mnoho lidí myslí, že negativní názor společnosti na žoldnéře se datuje velmi hluboko do historie, není tomu tak. Žoldnéři byli využíváni už od pradávna, společnost na ně neměla negativní názor, právě naopak. V některých kulturách bylo dokonce slovo voják a žoldněř stejného významu. Slovo žoldněř (anglicky mercenary) pochází z latinského merce, tedy mzda, nebo výplata. Samotný důvod, proč starověké armády používaly žoldnéře je velmi jednoduchý, jde totiž o výhodné ekonomické řešení. Zaplacení armády cizích bojovníků je daleko levnější než dlouhodobé udržování své vlastní armády.

První zmínky o žoldněřské armádě nás vedou 2 000 let před náš letopočet do Mezopotámie. Zde využil síly žoldněřů urský král Šulgi. Dále využívali žoldněřů v Řecku, Egyptě nebo Římě. Žoldnéři, pod vedením krále Davida, se také zúčastnili vyhnání filistinského vojska. Služby najatých bojovníků využil například i Hannibal při svém slavném tažení na Řím.

---

⁶ WULF, Herbert. Privatizing and internationalizing violence. *The Economics of Peace and Security Journal [online]*. 2007, roč. 2, č. 1. [citace 22.02.2023]. ISSN 1749-852X. Dostupné z: www.wulfherbert.de/economicspeacejournal.pdf

Rozkvět zažili žoldáci ve středověku, kde téměř žádná armáda nemohla existovat bez alespoň částečného zastoupení najatých vojáků. Žoldnéři se nacházeli od Anglie, přes Sýrii až do Byzancie. V samotné Byzancii využívali služeb najatých norských válečníků. Během stoleté války nastala v Evropě paradoxní situace, kdy kvůli komplikovanému dočasnému míru vznikla žoldnéřská sdružení, která čítala až 10 tisíc mužů. Tyto kompanie začaly dosahovat takových rozměrů, že se jejich chování začalo vymykat kontrole. V míru začala tato sdružení plenit, okrádat a napadat civilní obyvatelstvo. Žoldnéři byli využíváni v období válek, ale problém nastával v dobách míru. Žoldnéřské armády se nezastavily před ničím a po městech vyžadovaly finanční odměnu za ochranu i v dobách míru. Pokud město platit odmítlo, bylo vypleněno. Žoldnéři byli vázání psanými smlouvami (condotty) s městy, které ale ne vždy respektovali.

Situace se začala měnit po 30leté válce. Střední Evropa byla po tomto konfliktu zdevastovaná, nejvíce utrpělo její obyvatelstvo. Státy konfliktu se shodly, že na vině jsou žoldnéřské armády. Vestfálský mír položil první snahy o budování národních armád. Žoldnéři však ze světa nevymizeli, spíše se přesunuli na jiné kontinenty. *„Například během americké války za nezávislost (1775-1782) neměla britská vláda dostatek jednotek na udržení poslušnosti svých zámořských kolonií, a proto si k tomuto účelu najala žoldnéře z Evropy. Byl to také jeden z faktorů, který vedl představitele třinácti amerických kolonií k sepsání Deklarace nezávislosti, kterou lze totiž vnímat i jako odpověď na smlouvu uzavřenou mezi britským panovníkem a panovníky několika německých států o „pronájmu“ až 19 000 vojáků.“*⁷ Nejenom tedy, že se žoldnéři zúčastnili boje za nezávislost, a to na obou stranách, byli taktéž vysíláni do vzdálených kolonií a starali se o jejich chod, bezpečnost a správu. Dále je třeba zmínit podniky založené na základě smluv, jež od svých vlád dostaly značné pravomoci, ale současně byly na vládě relativně nezávislé. Jedním z těchto druhů podniků byla britská Východoindická obchodní společnost. Tato společnost měla pod svým velením v jeden moment téměř 200 tisíc vojáků, jednala jménem Británie a vlastnila monopol na obchod s některými druhy zboží a mohla vyhlášovat války.

---

⁷PERCY, Sarah. *Mercenaries: The History of a Norm in International Relations*, UK: Oxford University Press, 2007. ISBN: 978-0199214334, str. 91-92.

Roku 1789 proběhla francouzská revoluce, která začala měnit pohled na účast v armádách a na žoldněřství jako takové. Od francouzské revoluce se začala rozvíjet myšlenka státního monopolu nad ozbrojenou silou. Jedním z důvodů byly například zvyšující se počty žoldněřských kompanií a jejich řádění skrz celou Evropu. Italské město Siena bylo donuceno pod hrozbou vyplenění se vykoupit před žoldněřskými kompaniemi 37krát během 50 let. Zatímco během 30leté války působení v armádě nebylo spojeno s patriotismem, od francouzské revoluce a také během napoleonských válek se tento pohled změnil. Po Vestfálském míru státy zakázaly užívání žoldněřských armád a začaly budovat vlastní, které byly loajální pouze jim. Války mezi státy pak nazýváme jako konvenční, tedy jde o konflikt, jenž proti sobě vedou armády účastnících se států (národní). Naposledy byly využity žoldněřské síly během krymské války, šlo o německé, švýcarské a italské jednotky najaté Britským impériem v boji proti carskému Rusku. Během 20. století trh s žoldněří neexistoval a jejich služby se přesunuly do podsvětí a mimo zraky společnosti.

Na začátku 20. století existovaly už první soukromé bezpečnostní společnosti, které byly využívány armádou nejčastěji jako ostraha objektů. Tyto společnosti byly založeny už před 1. světovou válkou. Těsně před bombardováním Pearl Harbor fungovala v Číně americká letka, která bojovala proti Japonsku po boku Číny. Jejich plat byl asi třikrát vyšší než plat stíhacího pilota působícího v USA.

1.3.2 Žoldněřství, PMC a PSC ve 2. polovině 20. století

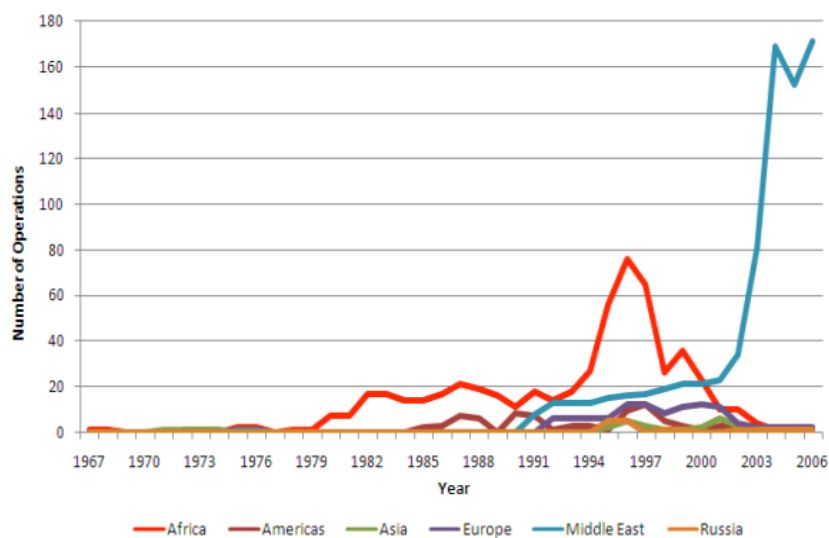
Situace se změnila po 2. světové válce a po studené válce. Kvůli velmi problematické situaci žoldněřů, hlavně v Africe po 2. světové válce, byla přijata dnes velmi pozitivně přijímána definice žoldněře z Ženevské konvence, která je blíže popsána v kapitole právního zakotvení. S vysoce konfliktní situací v Africe bylo spojeno několik jmen, především: Bob Denard, Mike Hoare, Bob McKenzie.

Bob Denard, původem Francouz, sloužil ještě před svou žoldněřskou kariérou u koloniální armády v Indočíně, poté působil v Maroku jako policista. Zde se účastnil puče a skončil za to ve vězení. Po propuštění se dostal do Afriky, kde se z něj stal profesionální žoldněř. Působil na území dnešního Konga, kde bojoval za provincii Katanga, která se od něj chtěla odtrhnout. Následně v průběhu let

změnil strany hned dvakrát. Bojoval v Gabunu, Beninu a do povědomí se dostal díky pučům na Komorách. Mike Hoare pak na rozdíl od Denarda působil na opačné straně již zmiňovaného konfliktu v Kongu. Dále také bojoval v Beninu a na Seychelách. Bob McKenzie působil nejen v Africe, ale také v Salvadoru či v Bosně. Tito notoricky známí žoldněři se velmi negativně zapsali do povědomí společnosti, ale nebyli sami, kteří zasahovali do bojů v postkoloniální Africe. Samotné africké státy sledovaly své vlastní cíle v konfliktech cizích zemí na africkém kontinentu, dokonce si vzájemně přenechávaly své armády za úplatu. Africké státy tedy byly do jisté míry závislé jak na žoldněřských skupinách, ale také na armádách ostatních států.

Vysoce konfliktní situace v Africe se dostala do povědomí společnosti i přesto, že v ní nepůsobily velké počty žoldněřů. Šlo spíše o malé skupiny či jednotlivce. Po konfliktech v Africe byly sepsány Ženevské úmluvy, které přesně definovaly žoldněře a zakazovaly jim jejich fungování.

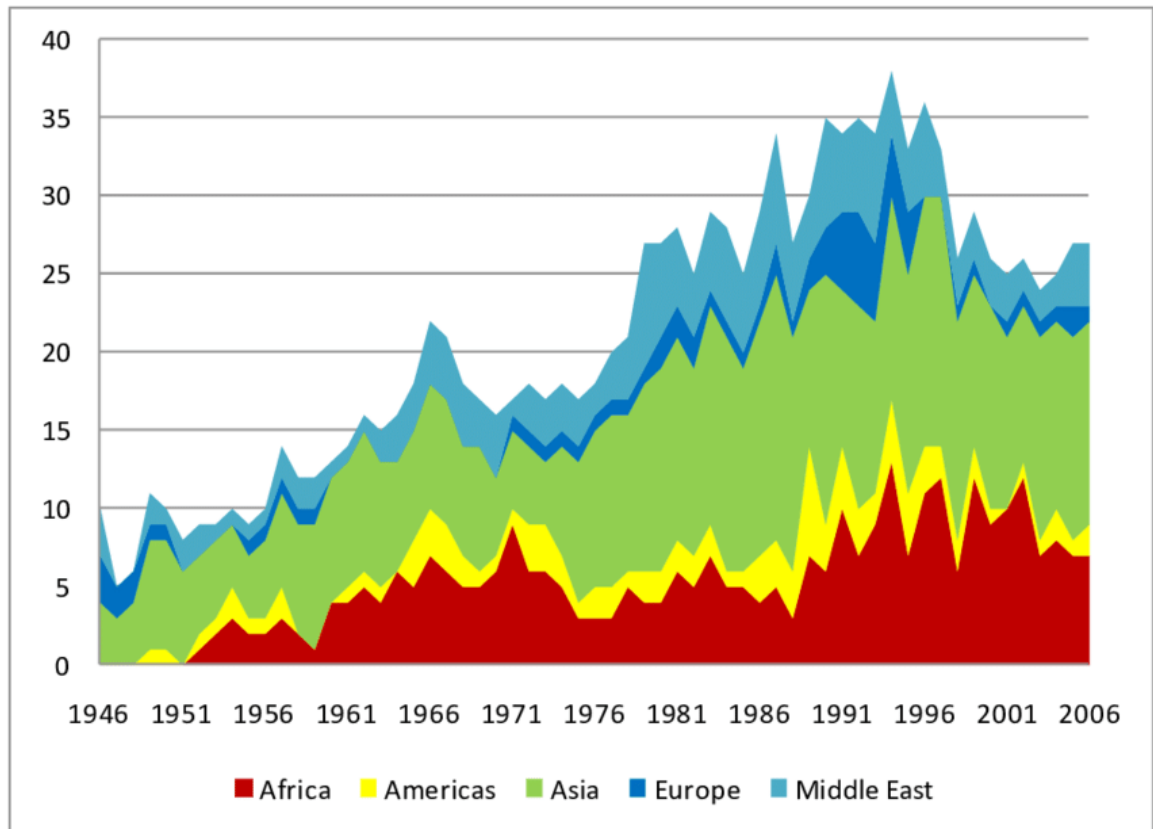
Figure 7: PMC Operations by Region

Obrázek 1 - Počet operací PMC podle oblasti

Největší „boom“ a rozmach soukromých vojenských a bezpečnostních služeb nastal po konci studené války. V tomto období narůstá ruku v ruce počet PMC a PSC a s nimi také počet globálních konfliktů.

Z grafu na obrázku 1 je jasně patrný exponenciální růst konfliktů hlavně v Africe a po roce 2000 na Blízkém východě. S tím souvisí obrázek číslo 2, který ukazuje počet konfliktů s menším počtem obětí (pod 1 000 obětí).

Obrázek 2- počet konfliktů s oběťmi pod 1000.

1.4 Role PMC a PSC v konfliktech 21. století

V posledních letech se chování PMC a PSC značně změnilo, začaly působit profesionálně, své služby nabízely otevřeně a řídily se platnými mezinárodními smlouvami. Působení po konfliktech v Africe se přesunulo spíše na Blízký východ, do zemí jako je Afghánistán neb Irák. Rok 1989 a Ženevské konvence, které zakázaly zapojení žoldnéřů, otevřely cestu PMC a PSC. Využily definice žoldnéře v Ženevské konvenci a začaly fungovat naprosto legálně, protože jejich definice neodpovídala té žoldnéřské. PMC zaplňovaly roli mezer v armádě způsobené buď nedostatkem mužů nebo nedostatkem peněz na financování vlastních armád. Staly se nástrojem, nebo také legální cestou, jak prosazovat své zájmy v cizí zemi bez porušení mezinárodních úmluv či embarg.

V Iráku bylo k roku 2005 téměř 50 000 příslušníků soukromých vojenských služeb, což byla druhá největší ozbrojená síla a v roce 2007 bylo kontraktorů více než samotných jednotek americké armády. Soukromé vojenské služby působily nadále i na jiných kontinentech například v Kolumbii, kde stály na straně vlády ve válce proti zdejším kartelům, nebo v Papui v Nové Guinei. Velmi kontroverzní bylo nasazení americké PMC s názvem MRPI ve válce v Jugoslávii. Služby PMC se lišily podle situace, v Bosně nebo Kosovu například trénovaly zdejší příslušníky policejních složek, zatímco v Afghánistánu se staraly o bezpečí tamějšího prezidenta. V pozdějších letech se některé PMC začaly specializovat na oblasti vyznačující se vysokou odborností a technikou, příkladem Ronco Consulting Corporations se speciálním zaměřením na likvidaci minových polí. Konflikty na Blízkém východě souvisí s nasazením armády Spojených států a s ním také pojem body-bag efekt, tedy jedna z mnoha výhod PMC oproti klasické armádě. Body bag efekt předpokládá, že smrt vojáků ve válce přímo ovlivňuje názor obyvatel země původu zesnulých vojáků, obecně čím více vojáků umírá, tím více obyvatelstvo válku odsuzuje. Obyvatelstvo má tedy povědomí pouze o zesnulých vojácích z řad oficiální armády, nemá už ale představu o obětech z řad soukromých vojenských, případně bezpečnostních služeb. Od roku 2001 zemřelo v Afghánistánu a Iráku o tisíc kontraktorů více než amerických vojáků.

1.5 Právní zakotvení PMC a PSC v České republice

V České republice je evidováno přes 7 000 soukromých bezpečnostních subjektů, a i přesto zde chybí komplexní zákon pokrývající jejich činnost. Pokud jsou provozovány jako předmět podnikání za účelem dosažení zisku, jsou ve smyslu zákona č.451/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Původně byly upraveny ve vyhlášce 135/1983 Sb., o ostraze majetku v socialistickém vlastnictví, která byla roku 1991 zrušena a nahrazena již zmíněným živnostenským zákonem. Dále se jich také týká také zákon č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky. Týkají se jich přímo také další zákony, například zákon č. 110/2019 Sb. o zpracování osobních údajů, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník nebo zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád. Největším problémem je tedy absence komplexního zákona, ve kterém se tyto služby mohou realizovat beze strachu z právního vakua a pohybu „na hraně zákona“. Problém spočívá taktéž v tom, že samotné podnikání v oblasti soukromé bezpečnosti je typické zasahováním do práv cizích osob, a proto by měl být ze živnostenského zákona vyjmut, protože jde o speciální druh podnikání. Ministerstvo vnitra přislíbilo vznik tohoto zákona už v srpnu roku 2010, ale k roku 2022 je schválen stále pouze jeho návrh. Stát díky zákonu získá např. možnost upravovat podmínky, kdo smí a nesmí tento druh podnikání vykonávat, odnímat licence či stanovit kvalifikační předpoklady jako věk, odbornou způsobilost nebo bezúhonnost. Taktéž získá kontrolu nad samotnými subjekty a přehled nad možným zneužitím svých funkcí. Dále je důležité rozdělení soukromé bezpečnostní činnosti do 6 různých kategorií a to na :

„a) licence skupiny A k ochraně osoby a majetku,

b) licence skupiny B k ochraně majetku ve zvláštních případech,

c) licence skupiny C služba soukromého detektiva,

d) licence skupiny D převoz hotovosti, cenin a cenných předmětů v hodnotě převyšující 5 000 000 Kč (dále jen „převoz věcí mimořádné hodnoty“),

e) licence skupiny E technická služba k ochraně osob a majetku (dále jen „technická služba“),

nebo

f) licence skupiny F bezpečnostní poradenství.⁸

Česká republika jako poslední země z celé Evropy nemá právně upravenou tuto činnost, což negativně ovlivňuje konkurenceschopnost, ale také přehlednost. Neexistuje žádný přesný údaj, kolik se u nás nachází soukromých bezpečnostních služeb, není zde žádná kontrolní činnost a chybí i kontrola způsobilosti zaměstnanců, a tím zvýšení veřejné bezpečnosti. V České republice všechny ekonomické činnosti musí být klasifikovány NACE kódem. Každá specifická oblast má svůj vlastní kód, bezpečnostní služby patří do skupiny N80, další dvě číslice se pak odvíjí od jejich specializace, činnosti soukromých bezpečnostních agentur (10), činnosti související s provozem bezpečnostních systémů (20), pátrací činnosti (30).

1.6 Mezinárodní právní zakotvení PMC a PSC

Základem mezinárodního právního ukotvení pro PMC a PSC je jejich odlišení od definice žoldnéře, která se nachází v Ženevské konvenci: „*Doplňující protokol 1 k 3. Ženevské konvenci vydaný 8.června 1977, kde je žoldněř definován následovně:*

1. *Žoldněř nemá právo na status kombatanta nebo v případě zajetí válečného zajatce.*
2. *Žoldněř je jakákoliv osoba, která:*
  - a) *je účelově rekrutována v místě bojů nebo v zahraničí za účelem účasti v konfliktu;*
  - b) *účastní se přímo bojů;*
  - c) *je motivována k účasti v bojích především z touhy o vlastní obohacení a je jim Stranou účastnící se konfliktu přislíbena materiální kompenzace výrazně převyšující plat osob majících odpovídající hodnost a zaměření v armádě Strany;*
  - d) *není občanem Stran účastnících se konfliktu ani obyvatelem teritoria pod kontrolou Strany účastnící se konfliktu;*

---

⁸ www.zakonyprolidi.cz : webový portál obsahující zákony [online]. [cit. 28.02.2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/media2/file/1804/File23718.pdf?attachment-filename=6225155-2018-04-26-text-navrhu-6225801.pdf>

e) není příslušníkem ozbrojených sil Strany účastnící se konfliktu; a

f) nebyla vyslána Státem, který se konfliktu neúčastní v rámci své oficiální služby jako člen ozbrojených sil.“⁹

Ženevská konvence, která zakazuje užití žoldnéřů, tímto nepřímou povoluje užití PMC a PSC. Ty se poté pohybují v právním vakuu. Jejich činnost, nemá pevný legislativní rámec, avšak podle práva jsou zcela legální. Humanitární právo, které jsou nuceny dodržovat, rozlišuje v případě konfliktu všechny lidi v daném státě na ozbrojené síly (armáda) a na civilisty. Pokud jsou tedy ozbrojeni, ale boje se přímo neúčastní, jsou považováni za civilisty, avšak pokud se boje účastní, stávají se z nich ozbrojené složky a s tím jim náleží například status válečného zajatce. Existuje Mezinárodní úmluva o regulaci, kontrole a monitoringu soukromých vojenských a bezpečnostních společností. *„Podle úmluvy každá smluvní strana nese odpovědnost za vojenské a bezpečnostní služby soukromých subjektů registrovaných nebo působících v jejich jurisdikci. Každá smluvní strana musí zajistit, aby nestátní aktéři, které si nasmlouvala, byli vycvičeni a respektovali mezinárodní humanitární právo a normy lidských práv.“*¹⁰

Pro některé PMC a PSC existují různá další pravidla, například v USA potřebují tyto společnosti speciální povolení od vlády.

Jedním z dalších mezinárodních pravidel chování je už zmiňovaný ICOC kodex nebo dokument z Montreaux. Tento dokument podtrhuje odpovědnost státu za PMC či PSC na jeho území, ale také odpovědnost samotné společnosti za své zaměstnance.

---

⁹ Sdělení č. 168/1991 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977 v aktuálním znění

¹⁰BUREŠ, Oldřich a Vendula Nedvědická. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 9788073803506, str. 166-167

2 Praktická část

2.1 10 největších PMC a PSC na světě podle jejich příjmů z roku 2020

V praktické části této práci se zaměřím na srovnání současných hlavních aktérů na poli soukromé bezpečnosti podle jejich příjmů z roku 2020, u všech aktérů jsem se snažil doplnit nejaktuálnější informace, i když veřejně dostupné informace jsou u některých společností značně omezené. Zaměření 10 nejvýdělečnějších firem je různorodé, ze seznamu je zřetelné, že převahu mají firmy poskytující bezpečnostní služby, a to většinou jak soukromým, tak i vládním aktérům. Musíme mít na zřeteli často dosti nejasnou hranici vymezení PSC a PMC. Mnoho z těchto firem je na již zmíněné pomyslné hranici, protože nabízí služby, které kdysi byly typické pro jednu nebo druhou skupinu. Zajímavým srovnáním je také často neúměrnost příjmů a počtu zaměstnanců. V našem žebříčku je nejvýdělečnější G4S, která nabízí převážně služby spojené s ostrahou a fyzickou bezpečností. Její příjem dosáhl v roce 2020 téměř 10 miliard USD s počtem zaměstnanců kolem 500 000. Srovnání by se nabízelo s firmou Booz Allen Hamilton, která má pouze 30 000 zaměstnanců, ale její příjem za rok 2020 dosáhl 6.7 miliardy USD. Statisticky jeden zaměstnanec G4S vydělal firmě 20 000 USD za rok 2020. V Booz Allen Hamiltonu se toto číslo pohybuje kolem 230 000 USD. Z toho tedy vyplývá, že společnosti pracující výhradně v kyberbezpečnosti pro vládní nebo mezinárodní organizace mají daleko vyšší příjem na zaměstnance než firmy poskytující fyzické zabezpečení.

Název společnosti	Příjem za rok 2020	Počet zaměstnanců v roce 2020
G4S	9.76 miliard USD	490 000
Securitas AB	9.23 miliard USD	355 000
Allied Universal	8.3 miliard USD	530 000
Booz Allen Hamilton	6.7 miliard USD	27 000
ADT Inc.	5.13 miliard USD	20 500
CACI	4.35 miliard USD	23 000
Brink's Company	3.94 miliard USD	76 000
DynCorp	3.04 miliard USD	15 000
GardaWorld	0.59 miliard USD	122 000
Control Risks	0.23 miliard USD	3 000

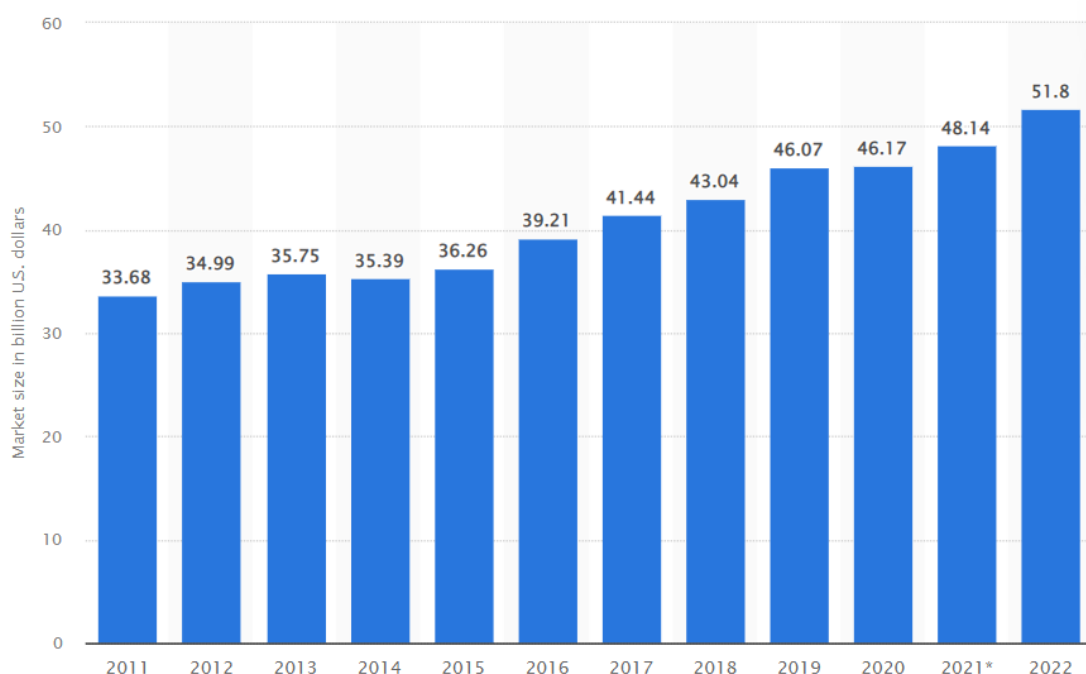
Tabulka 1 - 10 největších PMC a PSC na světě podle jejich příjmů z roku 2020

Zdrojem celého srovnávání je webová stránka blog.bizvibe.com, ze které jsem tento materiál čerpal. Srovnání ale obsahuje pouze firmy, které jsou oficiálně registrované v obchodních rejstřících a jejich příjmy jsou zveřejněné a dostupné. Je jasné, že současný trh s bezpečnostními službami stále roste a přizpůsobuje svoji nabídku aktuální poptávce.

2.1.1 G4S

2.1.1.1 Charakteristika G4S

Jedná se původně o dánskou soukromou bezpečnostní službu, která má v současnosti své hlavní sídlo v Londýně. Za rok 2020 dosáhl její příjem 9.76 miliardy USD. Její historie sahá až 100 let zpět a v současnosti zaměstnává přes půl milionu lidí. G4S odkoupila společnost Allied Universal za asi 5 mld dolarů. Allied Universal je původně americkou společností, která se zaměřuje jak na bezpečnostní služby, ale taktéž služby týkající se obsazení daných pracovních míst a týkající se technologických zabezpečení. G4S je tedy spíše zaměřena na bezpečnostní služby, jako je ochrana objektů, risk management, konzultace s klienty a poskytování zabezpečovacích systémů. G4S nyní působí ve více než 90 zemích celého světa, mezi nimi je také Česká republika. Jejich projekty a místa

Obrázek 3 - vzrůst trhu bezpečnostních služeb v USA od roku 2011-2022

působení se liší podle situace na daném kontinentu, v zemích Afriky působí G4S

jako klasická bezpečnostní služba. Například v Keni byla G4S zapojena do humanitárních aktivit a pomáhala zde s logistikou. Ve východní části Afriky zase střežila stavební místa a prováděla instalaci kamerových zařízení. Zastoupení v Evropě se týkalo většinou ochrany historických objektů nebo ochrany a zabezpečení akcí s velkým počtem lidí nebo jiných důležitých objektů. Co se týče Severní Ameriky, zde operuje G4S pod jménem Allied Universal, jejich činnost se soustředí na služby spojené s financemi (například převozy), služby jak pro maloobchody, tak pro vládu či ambasády. V Asii operuje G4S v 16 zemích. Například v Číně chránila bezpečnost dolů, zatímco v Indonésii pomáhala při modernizaci bezpečnosti jedné z největších firem na poli ropného průmyslu.

2.1.1.2 Historie G4S

Vznik G4S se spojuje s několika jmény, samotná společnost má za sebou přes 100letou tradici. Je nutné taky zmínit, že samotná G4S je původně složená z několika skandinávských firem.

V první polovině 20. století vznikla ve Skandinávii soukromá společnost Redningskorpset, která se v té době zaměřovala na požáry a na ambulanční služby. V 50. letech vznikla skupina Security Corps, která se později přejmenovala na Securicor. V roce 1968 vznikla v UK firma Group 4, která se podle názvu skládala ze 4 firem a v roce 2 000 po spojení s firmou Zonen Redningskorps. Majitelem byl Falck, a proto se Group 4 přejmenovala na Group 4 Falck. V roce 2004 se Group 4 Falck spojil s firmou Securicor a vytvořili skupinu G4S.

2.1.1.3 Místa působení

G4S operuje ve více než 125 zemích, velmi významným je Irák, kde jejich působení začalo v roce 2003. G4S Secure Solutions Iraq (SSI) je nedílnou součástí G4S Risk Management a poskytuje zabezpečené podpůrné služby, správu výzbroje, poradenství v oblasti rizik, odborná školení a integrovaná řešení v řadě složitých, nepřátelských nebo vzdálených obchodních prostředí. Rozvíjí dlouhodobá strategická partnerství se svými klienty a přizpůsobuje řešení tak, aby odpovídala měnícím se požadavkům v průběhu času v rozvojových situacích. V Iráku je přes 1500 zaměstnanců, z toho většina jsou místní státní příslušníci, kteří jsou využíváni hlavně pro svoji znalost místního jazyka. G4S je v Iráku oficiálně registrován a veden u Ministerstva vnitra a Ministerstva obchodu. Dlouhotrvající

operace v Iráku a mnoho úspěšných projektů nebo stále trvajících projektů jsou jedním z nejvýznamnějších úspěchů G4S v globálním měřítku. Dalším významným úspěchem je operace v Mali, kterou G4S dostala přímo od Úřadu OSN. G4S se zde zaměřovala na mentoring a instruktáž vojáků v oblasti odminování. Dále v Jižním Súdánu zajišťovala odminování přímo, dále prováděla průzkumné práce. Obecně je tedy jejich působení v Africe zaměřeno spíše na post konfliktní státy.

G4S byla za svou dobu působení středem mnoha skandálů a afér. Asi nejznámější z nich je relativně nedávná aféra na olympijských hrách v roce 2012 v Londýně. G4S byla najata britskou vládou, kterou ujistila, že v době několika týdnů dokáže zásobit olympijské hry svými zaměstnanci a zajistit tak hladký průběh. Kontrakt v hodnotě 284 milionů liber vázal soukromou společnost G4S k dodání více než 10 000 zaměstnanců, nakonec ale G4S dodala přibližně 6 000. Nedostatek personálu tedy musela britská vláda vyřešit povoláním asi 1200 sloužících vojáků. G4S také mnohokrát čelila kritice kvůli jejich výběrovým řízením, která byla vícekrát odsouzena jako nedostatečná nebo nedostatečně důsledná. V roce 2016 v americkém Orlandu se Omar Mateen, tehdy ještě zaměstnanec G4S, dopustil masové střelby v nočním klubu a zabil 49 lidí a dalších 53 zranil. Chyba byla zjištěna na straně G4S, která ji udělala v dokumentaci psychologického profilu střelce. Dalším příkladem nedostatečného screeningu je případ Dannyho Fitzsimonse z roku 2009, bývalého britského výsadkáře, který byl propuštěn ze služby. G4S selhala na stejném poli jako u předchozího případu, a to nedostatečnou prověrkou osoby. Fitzsimons totiž trpěl PTSD, byl uživatelem steroidů, čelil soudu kvůli domácímu násilí, měl trestní záznam a byl pravděpodobně psychicky labilní. G4S tohoto bývalého vojáka najala a poslala přímo do Iráku. Během dalších 36 hodin Fitzsimons zastřelil 2 své kolegy při hádce pod vlivem alkoholu. Irácký soud rozhodl, že si odpyká 20 let za mřížemi v Iráckém vězení.

G4S také dále zabezpečuje mnoho služeb souvisejících s vězeňským prostředím a s tímto prostředím se vážou další skandály, jako například ten, který se udál v detenčním centru v Northamptonshiru v UK. Zaměstnanci G4S použili na 15letého Garetha Myatta techniku, kdy ho tři muži drželi na židli, aby se uklidnil.

Myatt se ale marně snažil upozornit strážce, že nemůže dýchat a v důsledku toho zemřel. Kvůli špatné technice zadržení zemřel také muž na letišti v Heathrow o několik let později. Dále v roce 2015 se G4S soudila s několika vězni v Jihoafrické republice. Zaměstnanci zde měli špatně zacházet s místními vězni, údajně jim například dávali elektrické šoky či podávali drogy.

2.1.2 Securitas AB

2.1.2.1 Charakteristika

Jde o bezpečnostní službu nabízející velmi komplexní balíček služeb. Jejich sídlo se nachází ve Švédsku ve městě Stockholm. Založení se datuje až do roku 1934. V roce 2020 byl příjem společnosti 9,23 miliardy USD a za rok 2021 Securitas AB dosáhl příjmu 10,7 miliardy eur, což je zhruba 11,6 miliardy USD. V současné době je u ní zaměstnáno téměř 350 000 zaměstnanců a své služby nabízí ve 47 zemích světa, především v Severní Americe, Evropě nebo Asii. Jedná se o komplexní balíček bezpečnostních služeb, tedy nejedná se jen a pouze o ostrahu budov, ale také o elektronickou bezpečnost, risk management, leteckou bezpečnost a zabezpečení proti požárům či další technická zabezpečení. Svoje služby nabízí jak právnickým, tak fyzickým osobám. Nabízí také detektivní služby, osobní ochranu či pěší hlídky. Uplatnění jsou také při zabezpečení akcí čítající větší počet lidí a také u převozu cenin či instalaci prevenčních prvků. Securitas dle svých slov klade velký důraz na etiku nebo ekologii.

2.1.2.2 Historie

Securitas vznikla ve Švédsku v roce 1934 pod jménem Hälsingborgs Nattvakt. Tu později odkoupil E. P. Sörensen. Stejně jako G4S Securitas vznikl spojením několika skandinávských firem zaměřených na požární bezpečnost. Sídlo společnosti zůstalo ve Švédsku ve Stockholmu. Sörensen pak dále skupoval další firmy, ze kterých vytvořil Förenade Svenska Vakt AB a následně Securitas Alarm. Byl také autorem kodexu pro strážné, který Securitas AB využívá dodnes. V polovině 50. let 20. století vznikl velký a důležitý projekt, jehož cílem bylo navrhnout a prosadit profesionální etiku strážných ve společnosti v tzv. „Základní hodnoty pro strážce“ s „20 kodexy chování“. Mezi zásadní hodnoty patří tři základní hodnoty společnosti: Čestnost, ostražitost a vstřícnost, které jsou reprezentovány třemi červenými tečkami v logu. V roce 1983 byla společnost reorganizována na

holdingovou společností Security AB. Společnost se pak dále soustředila na operace ve Švédsku a dalších evropských zemích. V roce 1999 odkoupila známou společnost Pinkerton a poté i Burns, obě v USA. V současnosti je Securitas rozdělen do 3 segmentů, každý spravující svoji oblast zájmu. Jedná se o Security Services North America, Security Services Europe a Mobile and Alert Services. V České republice se Securitas AB nachází od roku 1991, jde o dceřinou společnost s podobným názvem SECURITAS ČR s.r.o.

2.1.3 Allied Universal

2.1.3.1 Charakteristika

Jedná se o americkou soukromou bezpečnostní službu se sídlem v Kalifornii a Pensylvánii. Její příjem za rok 2020 činil 8.3 miliardy USD, v roce 2021 získala společnost G4S, kdy se její příjem v tomto roce zvedl až na cca 20 miliard USD. Allied Universal poskytuje především zabezpečení a bezpečnostní zařízení. Cílem této společnosti je každému zákazníkovi poskytnout řešení šité přímo pro něho. Své služby poskytují hlavně komerčnímu sektoru, a to hlavně firmám, závodům nebo na staveništích. Kromě ostrahy objektů zabezpečují také kamerové systémy, ale dodávají personál například hotelům. Pracují ale také pro americkou obranu, a to hlavně v oblasti letectví nebo v přístavech. Jejich služby jsou využívány po celé území USA, ale také v Kanadě, Mexiku, Hondurasu a Velké Británii. Bezpečnost taktéž zajišťují na letištích nebo bankách a, v USA typických, obytných oblastech. Allied Universal nabízí i semináře týkající se bezpečnosti, ale plánuje strategie pro různé krizové situace, například virové epidemie. Mezi další služby okrajové patří domovní služby, risk management nebo vyšetřovací služby. Allied Universal disponuje bezpečnostní technikou od bezpečnostních kamer, spravování hlídkových tras pomocí GPS po monitorování alarmů. Dále se zde nachází požární systémy, dálkový screening nebo využití dronů. Společnost také využívá vlastní umělé inteligence HELIAUS® a chrání před kybernetickými hrozbami anebo před teroristickými útoky pomocí rentgenového screeningu.

2.1.3.2 Historie

Allied Universal vznikla sloučením dvou společností v roce 2016, a to Allied Security (později AlliedBarton) a Universal Protection Services. První firma byla založena v roce 1957 a druhá v roce 1965. Obě firmy působily po celé USA a obě

také působily v oblasti soukromé bezpečnosti. V roce 2004 získala Allied Security akvizici Barton Protective Services a tím vytvořila AlliedBarton. V roce 2021 získala Allied Universal britskou společnost G4S.

2.1.4 Booz Allen Hamilton

2.1.4.1 Charakteristika

Jedná se o americkou společnost sídlící ve městě McLean ve státě Virginie. Jde o společnost pohybující se v kybernetickém průmyslu, dále se specializuje na analýzy nebo digitální řešení problémů. Počet zaměstnanců dosahuje téměř 30 000, roční příjem za rok 2020 byl 6.7 miliardy USD a v roce 2022 dokonce 8.36 miliard USD. Díky svému zaměření má společnost velmi různorodou klientelu. Uplatní se v různých sektorech, ať jde o provoz národních či mezinárodních podniků, vojenské bezpečnosti nebo ochrany finanční infrastruktury. Jejich činnost pokrývá celou šíři civilní správy, včetně energetiky a životního prostředí, finančních služeb, zdraví, vnitřní bezpečnosti, vymáhání práva, dopravy, grantů a výhod a nároků. Booz Allen Hamilton se také podílí na vývoji nových technologií od biologických oborů až po ty bezpečnostní. Důležitou kapitolou jsou kontrakty společnosti Booz Allen Hamilton s americkou armádou a také s jejími zpravodajskými službami. Spolupracují také s US Space Force, kterým dodávají nejmodernější vesmírné technologie. Pro ministerstvo obrany dodává nejmodernější software, nová datová řešení nebo umělou inteligenci. Kromě USA působí i v evropských zemích, např. v UK, Německu, Nizozemí a z jiných zemí můžu jmenovat např. Japonsko, Koreu, Guam, Havaj apod.

2.1.4.2 Historie

Dějiny firmy Booz Allen Hamilton se vážou k jménu zakladatele této firmy Edwinu G. Boozovi. Na začátku 20. století studoval na Northwestern University v Chicagu. Už v roce 1914 založil svojí první poradenskou firmu, následně založil novou se svými dvěma kolegy. Po návratu z 1. světové války v roce 1919 založil firmu s názvem Edwin G. Booz, Business Engineering Service. Za svou stoletou historii změnila tato společnost své jméno několikrát, a to podle Booze a jeho asistentů, kteří se v průběhu času k němu přidávali. Prvním byl v roce 1925 George Fry. V roce 1929 si najal James L. Allena a v roce 1936 posledního člena Carla Hamiltona. Názvy se měnily podle členů a to následovně: Business

Engineering Service; Edwin G. Booz Surveys; Edwin G. Booz and Fry Surveys; Booz, Fry, Allen & Hamilton; Booz, Allen & Hamilton; a nakonec Booz Allen Hamilton. V roce 1940 dostala firma Hamilton; Booz, Allen & Hamilton zakázku od amerického námořnictva. Jejím úkolem bylo posoudit, jak je námořnictvo připraveno na válečný stav. Po této úspěšné spolupráci se Hamilton; Booz, Allen & Hamilton začala zajímat o práci s vládou daleko více než doposud, což nevyhovovalo Jamesi Allenovi, ten proto poté z firmy odešel. Následně se vrátil, ale na to firmu opustil George Fry. Firma byla poté přejmenována na Booz Allen Hamilton. V roce 1951 zemřel Edwin G. Booz a o dva roky později dostala firma svůj první mezinárodní kontrakt s vládou na Filipínách. Práce pro vládu se nadále prohlubovala, například pro ministerstvo vnitřní bezpečnosti, složky armády anebo pro Federální komisi pro komunikaci. Firma Booz Allen Hamilton se rozšířila do mnoha zemí světa jako například UK, Německo nebo Skandinávie. Pracovala taktéž pro Světovou banku, ve Venezuele se podílela na rozvoji průmyslu nebo pomáhala s rozvojem ropného průmyslu na Arabském poloostrově. Taktéž měla kontrakt s americkou armádou během války ve Vietnamu, jejím úkolem bylo především hodnocení vojenského komunikačního vybavení. V roce 1970 získala tato společnost další důležitý kontrakt, a to se společností NASA. Během 70.let se účastnila vývoje balistické rakety Trident pro americké námořnictvo a přestavby námořnictva Saudské Arábie. Zapojená byla i v Západní Africe nebo Indonésii. V dnešní době je Booz Allen Hamilton brána jako jedna z nejúspěšnějších firem na trhu s kyberprůmyslem a službami s ním spojenými.

2.1.4.3 Úniky informací

Booz Allen Hamilton je jednou z nejznámějších soukromých bezpečnostních firem hlavně díky svým kontraktům s americkou zpravodajskou agenturou. Klienty jsou jak NSA, tak další zpravodajské služby. S těmito kontrakty získává Booz Allen Hamilton přístup k utajovaným informacím, světovým špionážním a sledovacím operacím, taktéž pomáhá dalším státům vystavět jejich špionážní sítě. Notoricky známý je případ Edwarda Snowdena, bývalého amerického whistle-blowera, správce počítačových systémů, v současné době držitele ruského občanství. Edward Snowden je bývalý zaměstnanec firmy Booz Allen Hamilton, který zneužil svého postavení a bezpečnostní prověrky a

utajované informace zveřejnil. V USA je asi jedna třetina lidí s bezpečnostní prověrkou zaměstnána u soukromých dodavatelů. Z asi 30 000 zaměstnanců Booz Allen Hamilton je cca 12 000 nasazeno pro práci u tajných služeb. Snowden byl zaměstnancem Booz Allen Hamilton a jejím prostřednictvím pracoval pro americkou NSA v oblasti analytiky. Snowden do tisku přiznal, že do společnosti Booz Allen Hamilton již nastupoval se záměrem vynést utajované informace. Americké letectvo nakonec Booz Allen Hamilton jako společnost zprostilo odpovědnosti za Snowdena. Asi o 3 roky později čelila společnost dalšímu skandálu, a to zatčení Harolda T. Martina. Ten byl obviněn a následně odsouzen za krádež přísně tajných informací od NSA. Na rozdíl od Snowdena ale informace nikde nevynesl, avšak 50 terabytů tajných informací bylo nalezeno u něj v bytě. Během slyšení bylo zjištěno, že Booz Allen Hamilton udělal chybu při prověření Martina. Martin ukradl kódy určené k hackování a informace určené pro nejvyšší důstojníky. Nedávným skandálem menšího rozměru než dva výše zmíněné je stažení seznamu zaměstnanců bývalým zaměstnancem společnosti Booz Allen Hamilton. Seznam z března roku 2021 obsahoval mnohé osobní informace o zaměstnancích, vládní smlouvy s těmito zaměstnanci a další zneužitelné informace. Tento seznam byl poté veřejně umístěn na SharePoint.

2.1.5 ADT Inc.

2.1.5.1 Charakteristika

Jedná se o soukromou bezpečnostní službu sídlící v USA, přesněji na Floridě, zaměřující se výhradně na americké zákazníky. Zaměřují se na zajištění bezpečnosti jak v rodinných domech, komerčních budovách, tak také ve vládních budovách. Jejich příjem za rok 2020 byl asi 5.13 miliardy USD a od konce září 2021 do září 2022 6.13 miliardy USD. ADT Inc. V USA mají téměř 150letou tradici a řadí se mezi nejspolehlivější a nejváženější zabezpečovací firmy. Přesto, že mají pouze 25 000 zaměstnanců, na svém kontě mají už přes 6 milionů klientů. Věnují se především bezpečnostním systémům, solární instalaci a požární bezpečnosti. Celý svůj bezpečnostní balíček instaluje společnost ADT Inc. sama do domova klienta. Tento balíček je často nazýván jako smart home, tedy chytrá domácnost, která je v mnoha zemích velmi populární. Jde o zautomatizování mnoha činností v domě, výhodou je tedy šetření času a zpříjemnění samotného pobytu v domě.

Funkcemi smart home, které jsou na první pohled zřejmé, jsou například automatické osvětlení či ovládání teploty, ale i takové, které šetří náklady za energii. V souvislosti s ADT Inc. je velmi důležitou funkcí ochrana a bezpečnost. Ta je zajišťována hlavně kamerovými systémy, čidly pohybu nebo elektronickými zámky či okenními alarmy. U ADT Inc. se tento systém jmenuje ADT Monitoring, a je napojen na několik ADT center. K zabezpečení patří vstupní hesla, digitální klávesnice či bezdrátové dálkové ovladače. ADT Monitoring také chrání proti požárům, či únikům vody v důsledku poruch. Při spuštění alarmu se informuje dispečink, který ověří, zdali není alarm falešný, následně volá příslušné záchranné složce.

2.1.5.2 Historie

Dějiny této firmy sahají až do roku 1874, název firmy byl American District Telegraph Company a zaměřovala se na doručování telegrafních zpráv. Doručování telegrafních zpráv bylo založeno na principu posílání telegrafů z jedné ústředny na druhou. Zákazník, který chtěl poslat zprávu musel na nejbližší ústřednu, kde napsal svůj vzkaz, společně s místem a jménem, komu tento vzkaz chce doručit. Ten se následně poslal na nejbližší ústřednu, kde si ho převzali tzv. messenger boys (doručovatelé), kteří se starali o nejrychlejší možné doručení na adresu. Následně se vyvinul tzv. call box, kterým zákazníci dávali ADTC signály prostřednictvím značky, ke které je přiřazen typ doručovací zásilky. Tento call box poté zákazníci používali i v případě toho, že žádali o policii či hasičský sbor. Na přelomu století telegrafické sítě začaly být nahrazovány těmi telefonickými. Doručovatelé už nebyli potřeba k roznášení zpráv. ADT (American District Telegraph) se stal dceřinou společností Western Union a částečně i díky ní dokončila svojí transformaci z telegrafních služeb na ty telefonní. Společnost American Telephone and Telegraph Company (AT&T) následně odkoupila Western Union společně s ADT. Na ADT zaměřila svoji pozornost a snažila se ji specializovat výhradně na bezpečnost. Bezpečnostní zaměření využila americká armáda za 2. světové války, především využitím jejich velmi pokročilých alarmů. Tento kontrakt poté umožnil americké armádě využít svůj personál na více potřebných pozicích. V roce 1969 se AT&T a ADT od sebe oddělily. Firma ADT následovala rapidní technologický vývoj a v 70. letech začala vytvářet systémy

zahrnující polovodiče, čímž se začala i snižovat cena. ADT poprvé začala mířit na vlastníky domů a malé podniky. V 80. letech začala nabízet nové služby jako detekci požáru, kamerové systémy s názvem SafeWatch a CentraScan a jejich zabezpečovací systém. V roce 1987 byla ADT získána britskou firmou Hawley Group Limited, která změnila její jméno na ADT Limited a rozdělila její funkci do dvou hlavních divizí. O 10 let později byla odkoupena společností Tyco International. Během 90. let se ADT Limited stále rozvíjela a díky novým technologiím a schopnosti pokrytí většího území, byla schopna výrazně omezit počet svých sledovacích center z asi 160 na 30. To způsobilo pokles ceny a daleko větší přístupnost, a to hlavně v oblastech s nižšími příjmy a vysokou zločinností. Ke konci 90. let začala ADT používat další nové technologie, jako například GPS lokátory a svojí vlastní mobilní bezpečnostní síť. V roce 2015 se ADT přejmenovala na ADT Inc. Již se nezaměřuje pouze na domácnosti, ale také na zabezpečení letišť, firem a také bank.

2.1.6 CACI International Inc.

2.1.6.1 Charakteristika

Jedná se o soukromou bezpečnostní službu se zaměřením na informační technologie pocházející z USA, přesněji Restonu ve Virginii. Její příjem se za rok 2020 pohyboval kolem 4.35 miliardy USD a za rok 2022 kolem 6.2 miliardy USD. Nyní disponuje zhruba 22 000 zaměstnanci. CACI International Inc. poskytuje své služby jak komerčním subjektům, státním subjektům, tak i složkám americké národní obrany. Díky využití široké škály vysoce technologicky pokročilého vybavení, má CACI International Inc. zaručené kontrakty pro americkou armádu, a to v oblasti kybernetické bezpečnosti, pokročilých softwarových zařízení až po vesmírné technologie. Dále také poskytuje ochranu před elektromagnetickým pulzem, námořnictvu poskytla vylepšenou telemetrii a také zbraňový systém AEGIS. Angažuje se například v letových provozech nebo zpracovává údaje o spz značkách pro vládu. Tato společnost je klíčová pro dlouhodobý běh armády, a to kvůli systémům, které neustále udržuje a obměňuje. Technologie SkyTracker® Technology Suite je používána jako ochrana před bezpilotními letouny (drony). Tyto systémy jsou používány jak staticky, na moři, na vozidlech či dokonce na samotných pěších jednotkách. Na druhé straně CACI International Inc. nabízí také

služby v oblasti obchodování a podnikání. „*Používáme pokročilé nástroje pro analýzu a vizualizaci dat k modernizaci přístupu k datům, zvýšení produktivity a převedení dat do rozhodnutí.*“¹¹ K těmto službám taktéž patří finanční management, řízení lidského kapitálu nebo také služby v oblasti vyšetřování. CACI International Inc. nabízí i služby jako cloudový provoz, datové analýzy a další služby pro zlepšení IT výkonu. V roce 2022 získala tato společnost Gold Edison Award za svojí analytickou technologii Dark Webu, která je nyní používána jak národní obranou, policejními složkami či zpravodajskými službami.

2.1.6.2 Historie

Společnost CACI International Inc. byla založena už v roce 1962 (v té době ještě CACI Worldwide Inc.). V roce 1986 získala své stávající jméno. S rozvojem IT technologií se rozvíjely jak služby, tak přibývali klienti. Již zmíněným a nejvíce ceněným klientem CACI International Inc. je americká vláda, dále zde můžeme zařadit v této práci již zmíněné AT&T, dále IBM, Lotus Development Corporation, Microsoft, Oracle. Od 60. let také vyvíjejí počítačové válečné simulátory, později pojmenované jako Joint Warfare System. Společnost byla zapojena do přísně tajného projektu armády USA při válce v zálivu, kde bylo úkolem CACI International Inc. efektivně kódovat, třídit a ukládat velké množství tajných informací. Dále měla tato společnost kontrakty například s Ministerstvem spravedlnosti nebo Ministerstvem pro záležitosti veteránů. Velmi kontroverzním tématem je incident ve věznici Abu Ghraib blízko iráckého Bagdádu. Velmi známý případ mučení, porušování lidských práv a také poprav vyplul na povrch v roce 2004. Zde působili jak američtí vojáci, tak členové soukromých služeb a také vojenská policie. A právě jeden z kontraktorů CACI International Inc. měl zde vést vyšetřovací úkony. Společnost spoléhala na imunitu, která ji měla být zaručena jako vládnímu dodavateli, avšak tento případ nakonec před soudem skončí, a to až na třetí pokus. CaCI International stane před soudem, a to na základě obvinění, že jeden z jejich zaměstnanců se podílel na zneužívání vězňů v této věznici.

---

¹¹ www.caci.com: oficiální webový portál společnosti CACI [online]. [cit. 22.02.2023]. Dostupné z: <https://www.caci.com/digital-solutions>

2.1.7 The Brink's Company

2.1.7.1 Charakteristika

Jedná se o americkou soukromou bezpečnostní službu, která se svými službami zaměřuje hlavně na finance a jejich bezpečnost. Příjem za rok 2020 byl 3.94 miliardy USD a v roce 2022 4.44 miliardy USD. Byla založena na začátku 2. poloviny 19. století v Chicagu. Je zaměřena na ochranu a zabezpečení financí, tím je předurčena i její klientela jako bankovní instituce, finanční instituce, ale také komerční provozovatelé jako například klenotnictví či menší podnikatelé. Dle informací z oficiálních stránek této společnosti, The Brink's Company zaměstnává téměř 75 000 zaměstnanců a disponuje zhruba 16 000 vozidly, speciálně upravenými k přepravě větších obnosů peněz nebo dalších cenností. Tato společnost má dokonce jednu ze svých poboček v České republice. The Brink's Company se dále zaměřuje na další služby související s financemi, a to například cash management, logistická řešení přepravy financí, služby spojené s instalací a údržbou bankomatů či trezorů. Nabízeny jsou například i prostory pro ukládání cenin či vzácného umění. The Brink's Company má ve své nabídce taktéž systémy pro domácí bezpečnost, jako jsou kamerové systémy, automatické bezpečnostní systémy a následný monitoring.

2.1.7.2 Historie

Příběh The Brink's Company začal už v roce 1859, kdy Washington Perry Brink začal přepravovat balíky po Chicagu, v té době ještě pomocí vozů tažených koňmi. V té době se společnost jmenovala Brink's City Express. Zavazadla byla rozvážena kočáry taženými koňmi až do roku 1904, v tomto roce společnost nakoupila svůj první motorový vůz. Společnost taktéž zavedla své velmi známé logo, a to svůj název umístění v malém štítu. V roce 1879 byla společnost zapsána v obchodním rejstříku, jako jedna z mála měla nainstalovaný telefon a její modernizace stále pokračovala. V roce 1891 přišla první zásilka obsahující pouze hotovost, a to z jedné banky do druhé. V roce 1917 přišla první ozbrojená loupež, o život přišli dva zaměstnanci The Brink's Company. Společnost jednala a finálním řešením bylo poskytnout více ochrany jak přepravovaným financím, tak zaměstnancům. Nejdříve to byly upravené školní autobusy, a v roce 1923 přišla společnost se svým prvním obrněným vozidlem. Během těchto let společnost

expandovala po celé USA, taktéž vypustila do světa jejich vlastní vynález, a to dvojklíčový trezor. Jde o trezor, který mohou naráz otevřít pouze dva lidi, a to příslušný majitel banky, nebo jiná odpovědná osoba, a odpovědná osoba z The Brink's Company. Brink's logo se začalo objevovat na obchodech či bankách a začalo v lidech vyvolávat pocit důvěry a bezpečí. Během Velké hospodářské krize byla The Brink's Company úspěšnou a rozvíjející se firmou, a to i kvůli stále narůstající zločinnosti. V roce 1950 přišla další velká loupež, tentokrát v Bostonu. O dva roky později stávkovali zaměstnanci této společnosti v Chicagu. V roce 1962 byla The Brink's Company (tehdy Brink's Inc.) odkoupena společností Pittston Company. Ziskovost Brink's Inc. klesala, a to hlavně v 80. letech. Proto se společnost snažila zaměřit i na jiné služby. V roce 1983 vzniklo Brink's Home Security. V roce 1995 vznikla CompuSafe. V roce 2003 se z Pittston Company stává The Brink's Company, o rok dříve Pittston prodává všechna aktiva na prodej přírodních zdrojů a začíná se orientovat pouze na bezpečnost. The Brink's Company je sice americkou firmou, ale své služby nabízí ve více než 100 zemích a zhruba 80 % jejich příjmů jsou z těchto zemí.

2.1.8 DynCorp (nyní součást Amentum)

2.1.8.1 Charakteristika

DynCorp byla americkou soukromou vojenskou službou, která proslula svým působením v Iráku a Afghánistánu. Vznikla roku 1946 a jejím hlavním klientem je federální vláda USA, přesněji armáda. V roce 2021 formálně zanikla a stala se členem společnosti Amentum. Ta dodává své služby nejen armádě USA, ale také různým ministerstvům, zpravodajským službám, mezinárodním organizacím či NASA. DynCorp uzpůsobovala své služby americké armádě a poskytovala jim leteckou podporu v boji proti terorismu i proti obchodu s drogami, podporu při složitých logistických misích, výcvik jednotek nebo účast v samotném boji. Dále šlo o risk management či podporu zpravodajských programů. DynCorp poskytovala služby nejen vojenského, ale i nevojenského charakteru. Jednou z takových služeb je udržování leteckého vybavení v provozuschopném stavu. Dále jsou to služby jako extrakce určitých osob pomocí vrtulníků z bojem zasažených míst. DynCorp se také podílela na vesmírných letech a vypomáhala svými letouny například při lesních nebo půdních požárech, či jiných přírodních

katastrofách. Dnes má služba Amentum (po připojení DynCorp) zhruba 34 000 zaměstnanců. Za rok 2020 příjem společnosti činil 3.04 miliardy USD.

2.1.8.2 Historie

Historie DynCorpu sahá do roku 1946 ke společnosti s názvem California Eastern Airways. Byla založena bývalými piloty, kteří se vrátili z 2 sv. války a byla jednou z nejdůležitějších leteckých nákladních linek. Původně civilní linka se postupem času přeorientovala na vojenskou přepravu, a to například při korejské válce. V roce 1952 se sloučila s Air Carrier Service Corporation a plně se zaměřila na obranné letecké inženýrství. V roce 1961 se společnost přejmenovala na Dynalectron Corporation. Společnost Dynalectron se začala angažovat v dalších oblastech jako například komerční civilní letecké služby nebo energetické služby. V roce 1976 bylo založeno hlavní ústředí v McLean ve Virginii. V roce 1985 dosahovaly tržby asi 650 milionů USD, z toho jedna třetina pocházela od Ministerstva obrany. O dva roky později se společnost přejmenovala na DynCorp. Přesto, že bylo její původní zaměření na letectví, významné příjmy v této době pocházely také z energetických služeb. V roce 1988 se společnost rozdělila do dvou divizí, a to na divizi komerčního letectví a divizi vládních služeb. DynCorp měl v plánu se co nejvíce osamostatnit od zakázek, které poskytoval vládě a zaměřit se spíše na komerční zakázky. V 90. letech se DynCorp rozrostl do IT sektoru, ve kterém provozoval velmi agresivní obchodní strategii. DynCorp stále rostl a pro vládu v 90. letech vyvíjel například vakcíny, poskytoval své zaměstnance v Haiti nebo v Bosně. Po teroristickém útoku v roce 2001 na Světové obchodní centrum a Pentagon se DynCorp začal jako jedna z prvních společností přímo zapojovat do konfliktů. V roce 2006 se její název změnil na DynCorp International. A od roku 2020 je součástí společnosti Amentum. DynCorp se nejenom účastnil globálních konfliktů, ale také působil v post konfliktních zemích a měl kontrakty s některými humanitárními organizacemi. Ty působily hlavně v Africe a Latinské Americe.

2.1.8.3 Místa působení

DynCorp působil po celém světě a účastnil se mnoha konfliktů. Jeho hlavním klientem byla americká armáda. DynCorp fakticky působil v zemi svého původu v USA. Jeho aktivita zde byla však spíše technická, například se staral o

Air Force One nebo střelnice Pentagonu. Své muže poskytl taktéž na ostrahu hranice mezi USA a Mexikem. Působil taktéž ve válce v Perském zálivu, kde byla hlavním úkolem údržba bojových vrtulníků. Během bosenské války působili zaměstnanci DynCorpu jako policejní síly. Dále se vyskytovali i v konfliktech v Afghánistánu a Iráku, kde cvičili tamější policejní jednotky. V Afghánistánu šlo o speciální funkci, a to zajišťování bezpečí tamějšího prezidenta Karzaího, v Kosovu měli na starost stažení srbských milic. V Iráku měli zajišťovat původně bezpečnost a s tím i bezpečnost amerických civilistů v zemi, poté dostali kontrakt na výcvik irácké policie. Působili také v Latinské Americe, přesněji v Kolumbii, kde se účastnili války proti drogovým kartelům, dále v Kuvajtu nebo Somálsku. V USA společnost pomáhala i při nevojenských akcích např. při hurikánech apod. Na Haiti pomáhali s výcvikem a logistikou zdejších policejních sil.

DynCorp je také nechvalně známý svými skandály. V Afghánistánu byli někteří zaměstnanci DynCorpu obviněni z prodeje opia, ze zneužívání dětské práce a sexuálního obtěžování. Z podobných prohřešků byli obviněni i zaměstnanci této společnosti v Bosně. Zde šlo o obchod s lidmi, kdy si několik zaměstnanců DynCorpu mělo přeprodávat nezletilé osoby jako sexuální otroky. V Iráku se tato společnost dopustila finančního podvodu a machinací. DynCorp zajišťoval služby, které se v kontraktu s americkou vládou nenacházely a následně požadoval jejich dodatečné zaplacení. Zaměstnanci DynCorpu taktéž zastřelili neozbrojeného taxikáře v ulicích Kábulu.

2.1.9 GardaWorld

2.1.9.1 Charakteristika

Jedná se o kanadskou soukromou bezpečnostní službu, sídlící v Montrealu v Quebecu. Příjem za rok 2020 byl 0.59 miliardy USD a v roce 2022 se zvýšil na 4 miliardy kanadských dolarů (téměř 3 miliardy USD). Na začátku roku 2022 zaměstnávala 122 000 zaměstnanců a její služby se týkají hlavně fyzické integrované bezpečnosti. V roce 2022 poskytovala své služby zhruba 30 000 klientům ve 35 zemích. Hlavní nabízenou službou, která tuto společnost definuje je ostraha objektů, u kterých je předpoklad, že mohou být cílem trestné činnosti. Jde především o fyzickou ostrahu, GardaWorld ale nabízí i ochranu proti požárům či vlastní výjezdni jednotku. Tato společnost se zaměřuje na služby komerčním

aktérům, poskytuje taktéž asistenci policii nebo politickým aktérům či diplomatům. Stejně jako například u G4S jsou její služby využívány u akcí s vyšším počtem lidí. S touto bezpečností také souvisí kamerové systémy a jiné sledovací systémy na bázi GPS. Další služby, které GardaWorld poskytuje jsou například služby Risk managementu, prevence ztrát nebo detektivní služby. Finančním institucím nabízí služby money managementu a provozuje i vlastní kampus, kde se studenti učí základy ostražky a na jejím konci dostanou dočasnou licenci. Součástí GardaWorld je také GardaWorld Federal Services, která nabízí své služby vládním institucím USA, především pak služby ochranné, ale také lékařské. GardaWorld Federal Services je schopna poskytnout americké vládě zhruba 30 000 lékařského personálu, a to jak na domácí půdě, tak v problematických oblastech. Mimo USA a Kanadu působí také na Blízkém východě (Afghánistán, Irák), Arabském poloostrově a v mnoha zemích Afriky. Má pobočky v Evropě, jmenovitě ve Velké Británii, Francii a Belgii.

Ani GardaWorld, i přes svou pozitivní image, se nevyhnula kontroverzím. V Afghánistánu, během příchodu Talibanu v roce 2021, byla slíbena evakuace afghánských zaměstnanců ambasády Spojeného království. Ta nakonec nepřišla. 125 ze 185 strážců britské ambasády i se svými rodinami nyní musí přežívat v zemi ovládané Talibanem, kde každá spolupráce se západními mocnostmi se trestá. Nyní tito lidé žijí ve strachu a bez finančního příjmu. Britská vláda přislíbila, že vyvine maximální úsilí, aby dostala všechny strážce z Afghánistánu do bezpečí. V roce 2020 vyšel článek od investigativní novinářky ohledně závadovosti na obrněných vozidlech firmy GardaWorld. „Zjistila, že Garda v minulosti vystavovala na silnice nebezpečná nákladní auta a řidiče náchylné k chybám – což mělo za následek smrt a zranění po celé Americe.“¹²

2.1.9.2 Historie

V našem výčtu patří GardaWorld k těm mladším firmám. Její začátek se datuje teprve do roku 1995 kdy Stephan Crétier založil firmu Trans-Quebec Security Inc. Následovala změna názvu na Trans-Canada Security Corporation a

---

¹² <https://www.tampabay.com>: americký zpravodajský portál [online]. [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.tampabay.com/news/2020/03/06/gardaworld-investigation-into-crashes-and-mechanical-woes-started-with-a-tip/>

následné odkoupení Garda Security Group, z tohoto spojení vznikla Garda World Security Corporation. Bezpečnostní služby byly pro tuto společnost základními službami, k nim se postupem času přidávaly další, jako například Security consulting a poté i samostatná cash handling divize. Od roku 2004 se začala také zaměřovat na bezpečnost na letištích a o dva roky později začala působit na Blízkém východě. I přes všechny operace se od roku 2008 začala GardaWorld potýkat s finančními problémy. Částečně ji zachránily kontrakty v Afghánistánu. V roce 2015 se rozšířila její činnost do dalších zemí Afriky a také na Střední východ. V roce 2017 pak Stephan Crétier a Rhone Capital dokončili kompletní nákup akcií společnosti GardaWorld. Mezitím GardaWorld rozšiřuje své působení po USA, nakupuje firmu United American Security LLC a dostává akvizici od Whelan Security.

2.1.10 Control Risks

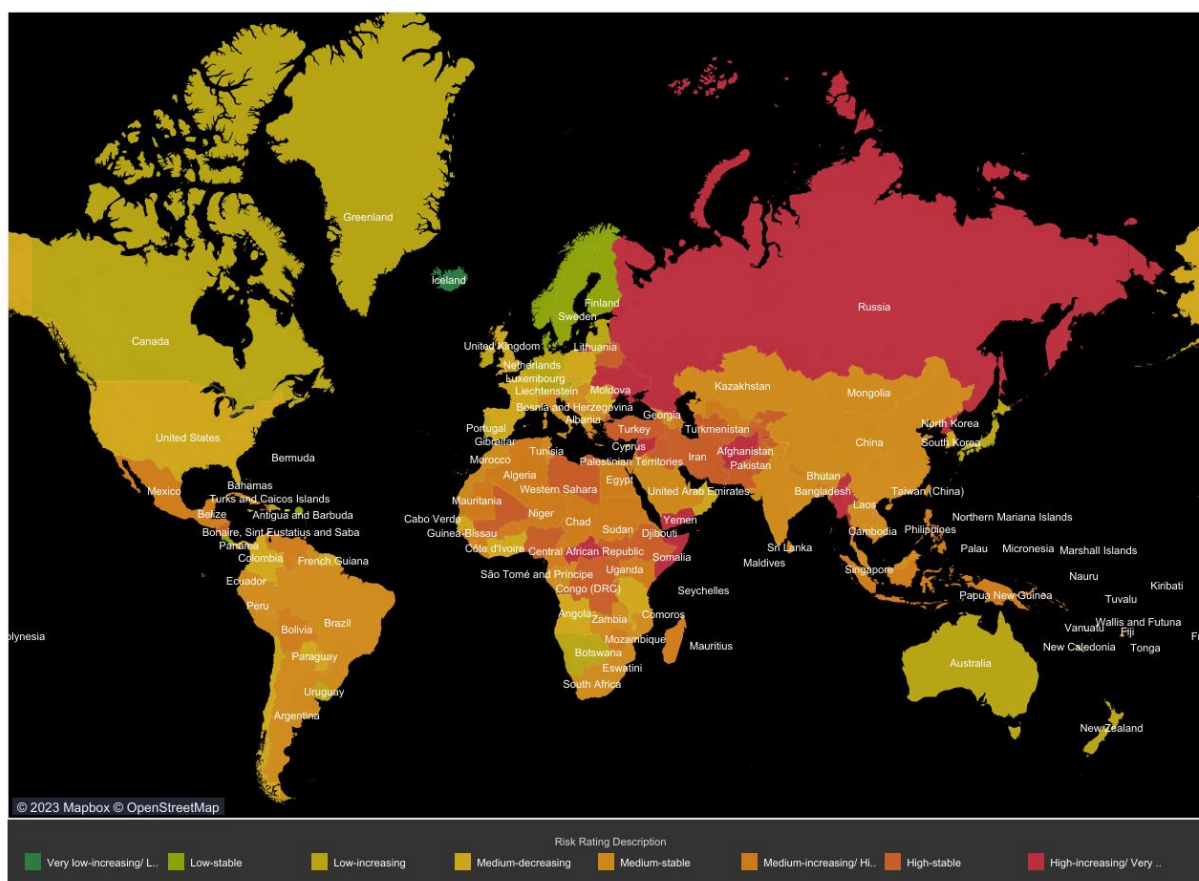
2.1.10.1 Charakteristika

Jedná se o soukromou bezpečnostní službu se sídlem v Londýně. Specializací této společnosti je vyhodnocování bezpečnostních rizik, konzultační služby a kyber ochrana. Ke konci roku 2021 měla 34 poboček a přes 3 000 zaměstnanců. Za rok 2020 měla příjem 230 milionů USD. Své služby Control Risks poskytuje hlavně vládám států, nadnárodním firmám, ale také mezinárodním organizacím. Kvůli svému zaměření na risk management je potřeba, aby zaměstnanci byli vzdělaní ve specializovaných oborech. Control Risk také poskytuje poradenství v řízení politických rizik nebo reakcí na krize, spolupracuje s mnoha firmami pohybující se v energetickém sektoru. Najímá lidi z vojenského, právního, manažerského nebo IT prostředí. Hlavní náplní Risk Controls je tedy sledování a prevence rizik. Podle Risk Controls je každý problém individuální, a proto je třeba pro každého klienta hledat individuální řešení. K tomu využívají nejmodernější postupy sběru dat, analýzy a vizualizace, a to například i pomocí umělých inteligencí. Nabízí i další služby jako je přímá reakce na hrozby, například únosy a následná vyjednávání s únosci nebo vydírání. Zaměřují se mimo jiné i na kyberbezpečnost a následnou analýzu potencionálních hrozeb a prevenci před těmito hrozbami. Control Risks nabízí i detektivní služby, poradenství v oblasti etiky a krizový management. Na svých stránkách dokonce zpřístupňuje veřejnosti

analýzu největších rizik v daném roce. Rozděluje ji do 5 kategorií: geopolitické, bezpečnostní, kybernetické, operační a regulační. Tato rizika jsou poté ve zprávě a ve vizualizaci rozebrány podrobněji, ale také jsou aplikována na každou zemi světa a umístěna do mapy světa.

2.1.10.2 Historie a místa působení

Historie se datuje do roku 1975, kdy byla firma Control Risks založena jako dceřiná společnost firmy Hogg Robinson Group. Control Risks se měla původně zaměřovat na ochranu před únosy, ale postupem času se z nich stala firma prosperující v bezpečnostním poradenství. V roce 2003 se stala mezinárodní společností a začala se angažovat v celém světě. Působila například v Rusku, v mnoha zemích Afriky, Kolumbii, Ekvádoru a také na Arabském poloostrově. Ve

Obrázek 4 - mapa rizik od Control Risks

stejném roce založila kancelář v Iráku a v Číně. Klíčovou roli sehrála společnost Control Risks při globálním konfliktu v Iráku a Afghánistánu, kde poskytovala služby v oblasti řízení rizik. Po účasti v Iráku a Afghánistánu se Control Risks

rozrostla do dalších zemí. V Africe je to například Mosambik, kde má Control Risks dokonce 3 své kanceláře, nabízí zde služby jako bezpečné cestování po zemi, poskytuje výcvik a disponuje zde celou flotilou upravených vozidel. Od roku 2011 působí i v Libyi. Nabízí zde všechny služby risk managementu, od outsourcingu bezpečnosti, přes vyšetřování podvodů a korupce až po krizové reakce. V Iráku se může Control Risks pyšnit 18 lety zkušeností a přes 1 500 zaměstnanci. Nově tato společnost nabízí své služby na Ukrajině, kde pro různé organizace zajišťuje risk management, služby jak fyzické, tak kybernetické ochrany a krizový management.

2.2 Další důležité PMC a PSC podle sídla společnosti

Dalším významným rozdělením PMC a PSC je podle sídla společnosti. Důležité je zmínit, že následující výčet firem nedosahuje zisků výše uvedených deseti firem s nejvyšším příjmem, avšak jejich stopa ve světě soukromé bezpečnosti je významná. Místa působení těchto společností jsou po celém světě a přímo reagují na nabídku a poptávku bezpečnostního trhu. Počet důležitých PMC a PSC ve světě je obrovský a tento seznam je tedy spíše mým osobním výběrem, z mého pohledu velmi důležitých firem, které formovaly PMC a PSC tak jak je známe dnes.

2.2.1 USA

2.2.1.1 Academi (součást Constellis)

Jedná se o americkou soukromou vojenskou a bezpečnostní službu, která je od roku 2014 součástí společnosti Constellis. Součástí společnosti Constellis je také například Triple Canopy. Samotná Academi měnila své názvy několikrát, původním názvem byl notoricky známý Blackwater, následně XE Services. Založena byla v roce 1997 Erikem Deanem Princem a Alem Clarkem. Erik Prince se poté stal jejím majitelem a ve světě soukromé bezpečnosti velkým jménem a někteří mu dokonce přisuzují vytvoření první soukromé vojenské společnosti (Blackwater) do podoby, jakou známe dnes. Mnoho lidí má ale Erika Prince za válečného štváče, který vydělal nemalé jmění na válečných konfliktech. Samotné jméno Blackwater je inspirované místem, kde se nacházelo první tréninkové centrum této společnosti. Šlo o místo s mnoha bažinami. Toto výcvikové centrum Blackwateru odkoupil v roce 1998 a o 2 roky později dostal svůj první kontrakt od

americké vlády na výcvik asi 100 000 námořníku po poškození amerického torpédoborce u Jemenu. Hlavní kontrakty začaly přicházet až po teroristickém útoku v roce 2001.

O rok později získal Blackwater kontrakt s americkou CIA a v roce 2003 získal kontrakt v Iráku. Blackwater měl zde nabízet hlavně ochranné služby jak americkým, tak iráckým úředníkům, měl za úkol cvičit iráckou policii nebo chránit vojenské zařízení. O rok později byly jejich služby využívány v Afghánistánu nebo v Izraeli. Společnost Blackwater zajišťovala v Afghánistánu logistiku, ochranu osob a také výcvik. Výcvikem měli projít jak afghánští vojáci, tak policisté. Blackwater také vypomáhal CIA, zajišťoval jejich ochranu nebo logistiku.

Do roku 2004 měla veřejnost mylnou představu o tom, kdo bojuje v tehdejších konfliktech. V roce 2003 vypukl konflikt v Iráku invazí amerických jednotek do země. S nimi do země vstoupilo několik soukromých vojenských služeb, jako například Blackwater Triple Canopy nebo ArmorGroup. V roce 2004 se 4 strážci společnosti Blackwater chránící konvoj vydali přes město Fallúdža. Dostali se do dopravní zácpy a následně i pod palbu. Tito 4 kontraktori byli zabiti, pověšeni, zapáleni a u toho natočeni, přičemž se toto video šířilo celým světem. Až po tomto incidentu se společnost začala dozvídat o existenci soukromých služeb operujících po boku armády. Jednu z prvních kontroverzí vyvolal kontraktor společnosti Blackwater, který v opilosti zastřelil iráckého strážce.

Asi nejznámější akce v negativním slova smyslu přišla v roce 2007. Šlo o střelbu kontraktorů Blackwateru na neozbrojené civilisty na Nisour Square v Bagdádu. Zaměstnanci této společnosti měli za úkol hlídat konvoj projíždějící přes město. Na Nisourském náměstí měla skupina kontraktorů zastavit a odklonit provoz tak, aby mohl konvoj projet. Jedno auto ale odbočilo do jiného pruhu, než mělo a začalo se ke konvoji přibližovat. Nicolas Slatten byl první, který začal na toto vozidlo střílet. K palbě se přidali i další kontraktori, a to i po civilistech na náměstí. Ztráty podle pozdějšího vyšetřování byly 17 mrtvých a 20 zraněných. Do tohoto vyšetřování bylo zapojeno i FBI, které zjistilo, že 14 mrtvých z celkových 17 bylo zastřeleno bezdůvodně. Tento incident vyvolal právní otázky ve smyslu, pokud jsou PMC a PSC využity v konfliktech, jak a kdy budou souzeni, pokud poruší nebo překročí svá práva? Image PMC a PSC se po tomto incidentu značně

zhoršila. Na rozdíl od armády se PMC a PSC dostanou do médií pouze v případě provinění, zatímco jejich úspěchy nejsou vidět. Společnost je začala vnímat velmi negativně a byli označováni jako novodobí žoldnéři. Odpor vůči kontraktorům posílil i v Iráku a situaci ještě umocnil fakt, že irácké ministerstvo vnitra nemohlo tyto kontraktory stíhat. Tuto pravomoc mělo pouze americké ministerstvo zahraničí, se kterým měla firma Blackwater smlouvu. Na druhou stranu federální vláda USA je oprávněna stíhat své dodavatele. Takže nakonec i přes nejasný výklad zákona byli kontraktoři firmy Blackwater žalováni federální vládou a skončili před soudem. V roce 2009 soudce u okresního soudu smetl tento případ ze stolu, ale odvolací soud ho v roce 2011 vrátil zpět k projednání. V roce 2014 se strážci dočkali verdiktu, jeden byl usvědčen z vraždy a další tři ze zabití, Jeremy Ridgeway souhlasil s dohodou o vině už v roce 2008, poslední strážce Donald Ball byl zbaven obvinění. V roce 2020 dostali tito strážci milost od bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa. *„Odborníci OSN to označili za „urážku spravedlnosti“, uvedli, že Ženevské konvence zavazují státy, aby válečné zločince hnaly k odpovědnosti za jejich zločiny, i když jednají jako soukromí bezpečnostní dodavatelé.“*¹³

Blackwater ztratil po této události licenci a byl nucen se stáhnout do tzv. *Green zones* (bezpečné oblasti). Dále mohl poskytovat své služby, ale nesměl opustit tyto oblasti. Víceméně celá operace v Iráku závisela na PMC a PSC, jejich úplné odvolání, což byl původní návrh irácké vlády, by bylo pro koaliční síly ničivé. V roce 2008 samotný Blackwater oznámil že své služby chce zaměřit spíše mimo bojová pole. V roce 2009 přichází změna názvu na Xe Services LLC, důvodem je velmi až notorický známý a kontroverzní název Blackwater. Ve stejném roce také odešel Erik Prince, od kterého se do dnešní doby snaží firma distancovat. Další změna názvu byla na Academi a v roce 2014 se Academi stává součástí skupiny Constellis. Samotný Erik Prince je stále velmi aktivní ve světě soukromé bezpečnosti a mnoho z jeho stávajících kontraktů je velmi kontroverzních.

---

¹³ <https://www.geo.tv>: pakistánský zpravodajský portál [online]. [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.geo.tv/latest/327285-nisour-square-massacre-un-says-trumps-move-to-pardon-blackwater-men-violates-intl-law>

V současné době je Constellis firmou zabývající se spíše bezpečností, ale také výcvikem, krizovými službami, výcvikem psů, odminováním míst a údržbou vozidel či plavidel. Disponuje také zpravodajskými službami, vyšetřovacími nebo bezpilotními letouny.

2.2.2 Velká Británie

2.2.2.1 Aegis Defence Services (součástí GardaWorld)

Jedná se o britskou soukromou vojenskou společnost založenou v roce 2002 Timem Spicerem, bývalým ředitelem Sandline International, což byla britská soukromá vojenská společnost známá především kvůli účasti v konfliktech na Papui v Nové Guinei nebo v Sierra Leone. Samotná Aegis Defence Services díky těmto zkušenostem získala asi 2 roky po svém založení kontrakt od Pentagonu v Iráku. Jejím úkolem bylo koordinovat spolupráci soukromých společností, které se zde zapojovaly, okrajově zde poskytla své kontraktory, kteří se přímo boje účastnili. Aegis se dále podílela například na výcviku jednotek.

Ani Aegis Defence Services se nevyhnula kontroverzím, v roce 2017 vyšla na povrch informace o bývalých dětských vojácích ze Sierra Leone. Kontraktoři totiž mají za povinnost najímat vojáky pro svou firmu i z jiných států, cílem je dosáhnout co nejmenší finanční náročnost. Počty lidí se tedy doplňují ze zemí třetího světa. Po válce v Sierra Leone v ní zůstalo mnoho bojovníků, jenž byli demobilizovaní, samotná země patřila k nejchudším a s vysokou nezaměstnaností. Byla to tedy perfektní příležitost pro najímání levné vojenské síly. Dalším skandálem bylo například video, které se rozšířilo online a zobrazuje lidi, jenž mají být údajně zaměstnanci společnosti Aegis, jak střílejí bez varování na náhodná civilní auta. Tato spojitost ale nikdy nebyla prokázána. Aegis Defence Services měla na starosti také výcvik některých státních zaměstnanců. Američtí auditoři zjistili, že společnost Aegis nedokázala dostatečně prokázat, zdali tento výcvik proběhl. Zaměstnanci této společnosti měli mít také problémy kvůli zacházení se zbraněmi pod vlivem alkoholu. V roce 2011 byla společnost Aegis jedna z PMC, které měly převzít operace za stahující se americkou armádu v Iráku. Kromě Iráku a Afghánistánu působila tato společnost také v Somálsku, SAE nebo Libyi. Její formální zánik přišel v roce 2015, kdy se stala součástí GardaWorld. V zemích jako je Irák ale i nadále funguje pod původním jménem.

2.2.3 Jihoafrická republika

2.2.3.1 Executive Outcomes

Jedná se o soukromou vojenskou společnost, která pochází z Jihoafrické republiky. Založena byla roku 1989 Eebem Barlowem. Společnost si velmi zakládala na tom, že její personál je tvořen výhradně lidmi afrického původu. Poskytovala služby zahrnující logistiku, výcvik jednotek a vojenské poradenství. Oblast jejího působení byla převážně jižní, západní a východní Afrika. Zaměstnanci byli hlavně bývalí vojáci nebo členové policejních sborů. V roce 1991 působila tato společnost také v Botswaně a Namibii. O rok později Executive Outcomes uzavřela zakázku s angolskou vládou. Zde si získala velkou důvěryhodnost, odrazila totiž osvobozené hnutí UNITA a také vycvičila angolské jednotky a chránila diamantové doly. Následně byla Executive Outcomes nahrazena mírovými jednotkami OSN. V roce 1995 dostala tato společnost kontrakt od vlády v Sierra Leone, kde měla bojovat proti povstalcům. Výsledky přišly rychle a díky Executive Outcomes dostala Sierra Leone hlavní město Freetown pod svou kontrolu z nadvlády povstalců. Ve stejný rok působila i v Keni, kde poskytovala poradenské služby. Mezi lety 1995 až 1997 prováděla výcvik například v Malawi, Ugandě nebo Zambii. Kvůli nové legislativě byla formálně činnost této společnosti ukončena v roce 1998. V Jihoafrické republice začal platit nový zákon proti vojenské podpoře jiných států, za jeho porušení hrozily přísné pokuty. Z tohoto důvodu zakladatel Barlow přesunul své působení jinam a do jiných společností, např. do STTEP International, která byla v roce 2006 najata nigerijskou vládou s cílem bojovat proti teroristické organizaci Boko Haram. V roce 2020 byla společnost obnovena, údajně na žádost vlády.

2.2.4 Rusko

2.2.4.1 Wagner group

Jedná se o ruskou soukromou vojenskou společnost, oficiálně registrovanou až v roce 2022 se sídlem v Petrohradě. Majitelem a zakladatelem je Jevgenij Prigožin. Jejich působení se datuje od roku 2014 a v dnešní době má údajně kolem 50 000 zaměstnanců (údaje se liší). Podle Tracey German z King's College London byla jejich první akce anexe Krymu v roce 2014. Od roku 2015 působí také v Sýrii jako ochrana ropných polí. Dále v Libyi nebo ve Středoafriické

republice, kde hlídají diamantové doly. V Mali byli nasazeni proti islámským militantním skupinám. V současné době je Wagner Group velmi kontroverzní téma, a to především kvůli jejich nasazení ve válce na Ukrajině.

2.3 Přínosy a negativa využití PMC a PSC v globálních konfliktech

2.3.1 Přínosy

Zapojení PMC a PSC do globálních konfliktů je významné a v mnohých ohledech i přínosné. V první řadě jde o rychlost a flexibilitu. Soukromé společnosti se mohou velmi rychle přizpůsobit potřebám klientů a různým měnícím se situacím, velmi často jsou pružnější než armáda či státní orgány. Další výhodou PMC a PSC je finanční dostupnost. I když si zaměstnanec PMC nebo PSC obvykle vydělá více než například příslušník armády, přesto zejména vládám, resp. státům se vyplatí je najmout. Nejsou s nimi spojené žádné vedlejší náklady (ubytování, jídlo apod.) ani budoucí výsluhy a penze. Velmi důležitým pozitivním aspektem jsou expertní znalosti, kdy některé z těchto společností kladou velký důraz na výběr specializovaných zaměstnanců v různých oborech, které mohou navíc velmi dobře zaplatit. A obecně platí, že mohou nejen v této oblasti velmi rychle rozšiřovat své personální i technické kapacity. Z této práce je patrné a několikrát bylo i zde zmíněno, že některé společnosti mají velké množství nejnovějších technologií a systémů, kterými zabezpečují své nabízené služby.

Významným pozitivem pro zemi, ve které zrovna operují je najímání místních, nejen kvůli levnější pracovní síle, ale i z důvodu potřeby místních znalostí, ať geografických či překladatelských.

Těmito kroky mohou PMC a PSC zvyšovat efektivitu boje v dané oblasti. Obecně jsou kontraktoři daleko pohyblivější, rychleji reagují na změnu situace. Tuto efektivitu lze vidět na již popsaném příkladu války v Sierra Leone nebo Angole, které se zúčastnila firma Executive Outcomes. Kontraktoři také nepřímo podporují efektivitu armády, jsou najati na práce spojené s ostrahou, IT technologiemi a logistikou. Pro samotnou armádu tedy vzniká jistý manévrovací prostor a jejich příslušníci se mohou soustředit na činnosti, které může vykonávat pouze armáda. PMC a PSC taktéž nepodléhají byrokracii a nemusí čekat na povolení, pokud chtějí někde zasáhnout.

Výhodou může být také již zmíněný body-bag efekt. Tedy efekt, kdy smrt vojáků negativně ovlivňuje veřejné mínění na válku. PMC a PSC žádný takový efekt nemají, smrti jejich příslušníků se nikde nezveřejňují a společnost o nich neví. Kontraktoři také doplňují počty armádních příslušníků, což se podepíše na celkovém počtu vyslaných vojáků do konfliktu. Pro společnost je samozřejmě přijatelnější menší počet vyslaných vojáků.

2.3.2 Negativa

I přesto, že se každá PMC a PSC v dnešní době snaží působit legitimně a profesionálně, málo která firma za sebou nemá ne jeden skandál. Výše uvedená PMC s bývalým názvem Blackwater je jasným příkladem, jak je možné díky několika osudným incidentům podkopat důvěryhodnost vojenských sil. Každá PMC a PSC působící v cizí zemi nepřímo zastupuje zemi pro kterou zde pracuje a je to často neprofesionální a nemorální chování jedinců těchto firem, které poté definuje celkový pohled civilistů a společnosti na danou soukromou společnost.

Argumentem proti použití PSC a PMC může být i fakt, že pracují pro peníze, a proto se někteří lidé domnívají, že není v jejich zájmu být efektivní, protože by tím fakticky přišly o práci. Jak jsem už zmiňoval, často najímají místní, aby dosáhly nižších výdajů. I přesto plat místního zaměstnance, který přijme práci pro zahraniční PMC nebo PSC, je daleko vyšší, než kdyby pracoval pro kterýkoliv aparát své vlastní vlády. Vláda zapojením svého obyvatelstva do cizích PMC a PSC ztrácí jistou část své suverenity.

PMC a PSC měly v minulosti mnoho problému s korupcí, obchodem s lidmi nebo drogami či profilováním svých zaměstnanců. S tím souvisí nejasná odpovědnost a vymáhání práva. Každá PMC a PSC by měla dodržovat humanitární právo, stejně jako právo Ženevských úmluv. Avšak odpovědnost PMC a PSC a jejich pohyb v „právním vakuu“ je velkou nevýhodou, která v nepřehledných konfliktech ještě narůstá. Častým názorem je také to, že samotné soukromé společnosti slouží svým zemím ve věcech, které jsou politicky citlivé. Není ojedinělý názor, že země využívají PMC a PSC k dosažení svých vlastních cílů na území jiných států.

3 Zhodnocení role PMC a PSC v čase

Z výše uvedeného textu bakalářské práce je zřejmé, že PMC a PSC jsou na poli globálních konfliktů stále většími hráči. Díky rešerši literatury a analýzy dat jsem přesvědčen, že globální konflikty budou čím dál závislejší na firmách poskytujících soukromé bezpečnostní a vojenské služby. Nasvědčuje tomu také model globálního trhu soukromých bezpečnostních firem. Ten se stabilně rozvíjí už od 90. let a podle předpokladů se rozvíjet bude i nadále. Předchůdci PMC a PSC existovali už v 19. století, ale podoby, jakou známe dnes nabyli až po konci studené války.

V praktické části práce je uveden přehled největších aktérů na poli současné bezpečnosti, jejich zapojení do globálních konfliktů i jejich příjmy, což nám poskytuje náhled na aktuální poptávku na bezpečnostním trhu. Z tohoto přehledu lze také vyčíst, že velká část jejich tržeb pochází z vládních zakázek. Z historického hlediska vládní zakázky pro soukromé firmy byly spíše výjimkou. Situace se začala měnit až po konci studené války, kdy vlády začaly privatizovat bezpečnost a tím se část vládních povinností dostávala do rukou PMC a PSC.

V praktické části bylo několikrát zmíněno datum 11. září 2001, které z mého pohledu bylo klíčovým okamžikem ve formování PMC a PSC do podoby, jak je známe dnes. Po tomto datu následovaly operace v Iráku a Afghánistánu, kterých se účastnilo mnoho PMC a PSC. Zvyšující se důležitost PMC a PSC lze spatřovat hlavně v počtech kontraktorů, kteří v průběhu válek svými počty přerostly počty vojáků. Jde také o první masově sledované konflikty, ve kterých úspěch armády kompletně závisí na kontraktorech. Po těchto konfliktech se dostávají PMC a PSC do povědomí veřejnosti.

Nezpochybnitelným faktem je tedy narůstající důležitost PMC a PSC jak v konfliktech, tak na místech post konfliktních nebo s vysokou kriminalitou. Jasným důkazem může být čím dál větší zapojení PMC a PSC do konfliktů, ale také využívání těchto služeb mezinárodními organizacemi nebo dokonce i humanitárními organizacemi. V současnosti na těchto soukromých službách závisí chody celých armád a nezdá se, že by se tento trend měl změnit. S určitou závislostí přichází také zodpovědnost a právní odpovědnost, které mohou být

problematické. Samotná pozitiva a negativa jsou rozebrána v samostatné části této práce.

Závěr

Cílem této práce bylo podat ucelený obraz o problematice PMC a PSC, jejich vývoji v průběhu času a jejich měnící se roli, resp. narůstajícím významu, a to nejen v globálních konfliktech. V teoretické části mé práce jsem nastínil velmi komplexní problematiku, vysvětlil základní pojmy a historické spojitosti a souvislosti. Z popisu legislativy v části mé práce vyplývá, že ačkoliv jsou PMC a PSC formálně legální, jejich užití se pohybuje v právním vakuu.

Praktická část je věnována současným hlavním aktérům na poli soukromé bezpečnosti podle jejich příjmů v roce 2020. Dále zde věnuji prostor dalším důležitým PMC a PSC, které jsou z mého pohledu neopominutelné, a to hlavně kvůli jejich dopadu na globální vývoj PMC a PSC. U těchto vybraných firem jsem se soustředil hlavně na jejich zaměření a na místa jejich aktuálního nebo minulého působení.

Poslední část práce je věnovaná pozitivům a negativům využití PMC a PSC, a to z hlediska jejich zapojení do ozbrojených konfliktů. Nutno dodat, že na tuto problematiku má mnoho analytiků rozdílné názory a argumenty pro a proti se často diametrálně liší.

V průběhu práce jsem, dle mého názoru, splnil očekávaný cíl bakalářské práce a podal ucelenou informaci o soukromých bezpečnostních a vojenských službách a o jejich měnící se roli (nejen) v globálních konfliktech.

Seznam literatury

Monografie

BUREŠ, Oldřich a Vendula Nedvědická. *Soukromé vojenské společnosti: staronoví aktéři mezinárodní bezpečnosti*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 9788073803506

BUREŠ, Oldřich. *Privatizace bezpečnosti: české a zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 2013. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-4601-2.

DEMPSEY, John S. *Introduction to Private Security*, Belmont, CA: Wadsworth, 2011, ISBN: 9780495809852

ORTIZ, Carlos. *Private Armed Forces and Global Security: A Guide to the Issues*. Denver: Praeger, 2010. ISBN: 978-0313355929

PERCY, Sarah. *Mercenaries: The History of a Norm in International Relations*, UK: Oxford University Press, 2007. ISBN: 978-0199214334

Elektronické monografie

PEDERSON, Jay P. a THOMSON GALE (FIRM). International directory of company histories. Vol. 45 [online]. Detroit: St. James Press, 2002 [cit. 2023-03-01]. ISBN 9781558626867. Dostupné z:

<https://www.worldcat.org/cs/title/international-directory-of-company-histories-vol-45/oclc/769045029>

Časopisecké články

BUREŠ, Oldřich, NEDVĚDICKÁ, Vendula, Historie využívání soukromých vojenských sil, *Vojenské rozhledy* [online], 2011, roč. 20 (52), č. 3, s. 76–102, ISSN 1210-3292. Dostupné: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/historie-vyuzivani-soukromych-vojenskych-sil>

KULÍŠEK, Jaroslav, Soukromé vojenské společnosti (Nový faktor společného operačního prostředí), *Vojenské rozhledy* [online], 2011, roč. 20 (52), č. 2, s. 71–96, ISSN 1210-3292. Dostupné z: <https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-a-obranna-politika/soukrome-vojenske-spolecnosti>

ŠMÍD, Tomáš. Hrot kopí a české soukromé vojenské a bezpečnostní společnosti. *Muni Journals* [online]. 2012, Roč. XIV, č. 4. [cit. 20.02.2023]. ISSN 1212-7817. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4599/6157>

WULF, Herbert. Privatizing and internationalizing violence. *The Economics of Peace and Security Journal* [online]. 2007, roč. 2, č. 1. [citace 22.02.2023]. ISSN 1749-852X. Dostupné z: www.wulfherbert.de/economicspeacejournal.pdf

Zákonná úprava

Předpis č. 168/1991 Sb., *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977 v posledním znění*

Webové stránky a elektronické zdroje

Adtsecurity [online]. Boca Raton: adtsecurity [cit. 2023-02-01]. Dostupné z:

<https://www.adtsecurity.com>

Afrikaiswoke: mercenaries-the-executive-outcomes-story. www.afrikaiswoke.com [online]. afrikaiswoke, 2022, [cit. 2023-02-17]. Dostupné z:

<https://www.afrikaiswoke.com/mercenaries-the-executive-outcomes-story/>

Allied Universal [online]. California, Pennsylvania: Allied Universal, ©2023 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.aus.com>

ANDREWS, Evan. History.com: 6-legendary-mercenary-armies-from-history. www.history.com [online]. New York: history.com, 2014 [cit. 2023-01-15].

Dostupné z: <https://www.history.com/news/6-legendary-mercenary-armies-from-history>

Bbc: news/world. www.bbc.com [online]. London: bbc, 2023, [cit. 2023-02-18].

Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-60947877>

Blog.bizvibe: top-security-companies. www.blog.bizvibe.com [online]. Toronto: BizVibe, ©2023 [cit. 2023-01-0270]. Dostupné z:

<https://blog.bizvibe.com/blog/top-security-companies>

Booz Allen Hamilton [online]. McLean: Booz Allen Hamilton, ©2023 [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.boozallen.com>

BORGER, Julian. Theguardian: booz-allen-hamilton-edward-snowden. www.theguardian.com [online]. Londýn: theguardian, 2013, [cit. 2023-02-01].

Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2013/jun/09/booz-allen-hamilton-edward-snowden>

Brinks Company [online]. Richmond, VA: Brinks Company, © 2020 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://us.brinks.com/>

CACI. CACI [online]. Virginie: CACI, © 2023 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.caci.com/>

Controlrisks [online]. Londýn: controlrisks, ©2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.controlrisks.com/>

CREWDSON, John. Corpwatch: us-sex-scandal-still-haunts-dyncorp. *www.corpwatch.org* [online]. Berkeley, CA: Tribune, 2002, 13.05.2002 [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.corpwatch.org/article/us-sex-scandal-still-haunts-dyncorp>

DARNELL, MICHAEL S. Stars and Stripes: Episode 3: The beginnings of Blackwater and how it forever changed US policy. *www.stripes.com* [online]. Washington, D.C: Stars and Stripes, 2019, [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.stripes.com/episode-3-the-beginnings-of-blackwater-and-how-it-forever-changed-us-policy-1.573420>

Devex: organizations/control-risks-group. *Www.devex.com* [online]. London: devex.com, ©2000-2022 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.devex.com/organizations/control-risks-group-21017>

DIXON, Samuel. Theguardian: g4s-brief-history-olympic-security. *www.theguardian.com* [online]. Londýn: theguardian, 2012, [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/uk/2012/jul/17/g4s-brief-history-olympic-security>

EGAN, Matt. Cnn: nsa-leak-booz-allen-hamilton-stock. *www.money.cnn.com* [online]. Atlanta: money.cnn, 2016, [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://money.cnn.com/2016/10/05/investing/nsa-leak-booz-allen-hamilton-stock/index.html>

Forbes: companies/securitas. *www.forbes.com* [online]. New Jersey: Forbes Media, © 2023 [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/companies/securitas/?sh=42ba43cb3948>

G4S [online]. Londýn: g4s, ©2023 [cit. 2023-01-31]. Dostupné z:

<https://www.g4s.com>

GardaWorld Federal Services [online]. McLean: GardaWorld Federal Services [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.garda-federal.com/>

GardaWorld [online]. Montreal: GardaWorld, ©2023 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.garda.com/>

GlobalSecurity: military/world/para/executive-outcomes. *Www.globalsecurity.org* [online]. Alexandria, VA: GlobalSecurity, ©2000-2023 [cit. 2023-02-18]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/world/para/executive-outcomes.htm>

HOOVER, Mark. *Washingtontechnology*: dyncorp-wins-486m-task-to-support-haitian-police. *Www.washingtontechnology.com* [online]. Washington, DC: Government Media Executive Group LLC., 2013, [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: <https://www.washingtontechnology.com/2013/04/dyncorp-wins-486m-task-to-support-haitian-police/339352/>

CHANDLER, Adam. *Theatlantic*: g4s-orlando-shooting-omar-mateen. *Www.theatlantic.com* [online]. Washington, D.C.: theatlantic, 2016, [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/business/archive/2016/06/g4s-orlando-shooting-omar-mateen/486908/>

ICOCA.CH [online]. Geneva: ICOCA, 2013 [cit. 19.02.2023]. Dostupné z: <https://icoca.ch/the-code/>

INDEED EDITORIAL TEAM. How To Become a Military Contractor. In: *www.indeed.com* [online]. Austin, TX, [cit. 22.02.2023]. Dostupné z: <https://www.indeed.com/career-advice/finding-a-job/how-to-become-military-contractor>

Issafrica: mercenaries-and-private-military-security-africas-thin-grey-line. *www.issafrica.org* [online]. Pretoria: issafrica, 2021, [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://issafrica.org/iss-today/mercenaries-and-private-military-security-africas-thin-grey-line>

KATCHES, Mark. GardaWorld investigation into crashes and mechanical woes started with a tip. Tampabay.com [online]. Tampa Bay: Tampabay, 2020, [cit. 2023-02-21]. Dostupné z:

<https://www.tampabay.com/news/2020/03/06/gardaworld-investigation-into-crashes-and-mechanical-woes-started-with-a-tip/>

LIND, Dara. Vox.com: Why four Blackwater contractors were just now convicted of killing 17 Iraqi civilians in 2007. www.vox.com [online]. Washington, D.C: Vox, 2014, [cit. 2023-02-21]. Dostupné z:

<https://www.vox.com/2014/10/23/7047519/blackwater-trial-nisour-square-massacre-2007-guilty-convicted>

Military-history.fandom: Aegis_Defence_Services. *www.military-history.fandom.com* [online]. military-history.fandom, 2014 [cit. 2023-02-13].

Dostupné z: https://military-history.fandom.com/wiki/Aegis_Defence_Services

MURPHY, Brett, Nick PENZENSTADLER, Gina BARTON a USA TODAY. eu.usatoday: security-contractor-g-4-s-plagued-years-international-scandal. www.eu.usatoday.com [online]. Tysons, VA: usatoday, 2019, [cit. 2023-01-30].

Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/in-depth/news/investigations/2019/10/30/security-contractor-g-4-s-plagued-years-international-scandal/4060171002/>

Nisour Square massacre: UN says Trump's move to pardon Blackwater men violates int'l law. www.geo.tv [online]. Pakistan: geo.tv, 2020 [cit. 2023-02-25].

Dostupné z: <https://www.geo.tv/latest/327285-nisour-square-massacre-un-says-trumps-move-to-pardon-blackwater-men-violates-intl-law>

ORINGER, Keith. Officerreports: alliedbarton-universal-merger-and-the-future. www.officerreports.com [online]. Baton Rouge: officerreports [cit. 2023-02-03].

Dostupné z: <https://officerreports.com/blog/alliedbarton-universal-merger-and-the-future>

PAŁKA Phd, Wojciech. Warsawinstitute: awakening-private-military-companies.

Www.warsawinstitute.org [online]. Warsaw: Warsaw institute, 2020, [cit. 2023-02-

19]. Dostupné z: <https://warsawinstitute.org/awakening-private-military-companies/>

Qsrmagazine: look-back-150-brinks-security. *www.qsrmagazine.com* [online]. North Carolina: WTWH Media, © 2023, [cit. 2023-02-03]. Dostupné z: <https://www.qsrmagazine.com/news/look-back-150-brinks-security>

Referenceforbusiness: ADT-Security-Services-Inc. *www.referenceforbusiness.com* [online]. Illinois: referenceforbusiness, © 2023 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.referenceforbusiness.com/history2/77/ADT-Security-Services-Inc.html>

Referenceforbusiness: Blackwater-USA. *www.referenceforbusiness.com* [online]. Illinois: referenceforbusiness [cit. 2023-02-10]. Dostupné z: <https://www.referenceforbusiness.com/history2/21/Blackwater-USA.html>

Referenceforbusiness: Booz-Allen-Hamilton-Inc. *www.referenceforbusiness.com* [online]. Illinois: referenceforbusiness, © 2023 [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://www.referenceforbusiness.com/history2/99/Booz-Allen-Hamilton-Inc.html>

Referenceforbusiness: The-Brink-s-Company. *www.referenceforbusiness.com* [online]. Illinois: referenceforbusiness [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.referenceforbusiness.com/history2/23/The-Brink-s-Company.html>

REUTERS STAFF. Reuters: uk-g4s-m-a-takeover-panel-timeline. *www.reuters.com* [online]. Londýn: reuters, 2012, [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-g4s-m-a-takeover-panel-timeline-idUKKBN2AM1MW>

REUTERS STAFF. Reuters: us-iraq-blackwater. *www.reuters.com* [online]. Londýn: reuters, 2007, [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-iraq-blackwater-idUSL1870720220070918>

ROSS, Alice. Theguardian: uk-firm-employed-former-child-soldiers-as-mercenaries-in-iraq. *www.theguardian.com* [online]. London: theguardian, 2016, [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/global->

[development/2016/apr/17/uk-firm-employed-former-child-soldiers-as-mercenaries-in-iraq](https://www.securitas.cn/development/2016/apr/17/uk-firm-employed-former-child-soldiers-as-mercenaries-in-iraq)

Securitas [online]. Stockholm: securitas [cit. 2023-02-01]. Dostupné z: <https://www.securitas.cn/>

Silentprofessionals: blackwater. *www.silentprofessionals.org* [online]. District of Columbia, DC: silentprofessionals, 2022© [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://silentprofessionals.org/blackwater/>

Sourcewatch: Aegis_Defence_Services. *www.sourcewatch.org* [online]. Wisconsin: Center for Media and Democracy, 2016 [cit. 2023-02-06]. Dostupné z: https://www.sourcewatch.org/index.php/Aegis_Defence_Services

Sourcewatch: Control_Risks_Group. *www.sourcewatch.org* [online]. Wisconsin: Center for Media and Democracy, 2020 [cit. 2023-02-07]. Dostupné z: https://www.sourcewatch.org/index.php/Control_Risks_Group

Sourcewatch: DynCorp. *www.sourcewatch.org* [online]. Wisconsin: Center for Media and Democracy, 2008 [cit. 2023-02-05]. Dostupné z: <https://www.sourcewatch.org/index.php/DynCorp>

VLAHOS, Kelley Beaucar. Responsiblestatecraft: will-u-s-defense-contractor-finally-be-punished-for-abu-ghraib-torture. *www.responsiblestatecraft.org* [online]. Washington, D.C.: Quincy Institute for Responsible Statecraft, 2021, [cit. 2023-02-02]. Dostupné z: <https://responsiblestatecraft.org/2021/09/14/will-u-s-defense-contractor-finally-be-punished-for-abu-ghraib-torture/>

WEAVER, Matthew a Amelia GENTLEMAN. Theguardian: afghans-guarded-british-embassy-g4s-gardaworld-fear-being-killed-by-taliban. *www.theguardian.com* [online]. London: theguardian, 2021, [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2021/aug/22/afghans-guarded-british-embassy-g4s-gardaworld-fear-being-killed-by-taliban>

zakonyprolidi: *Návrh zákona ze dne 2019 o bezpečnostní činnosti a o změně souvisejících zákonů* [online]. Zlín: zakonyprolidi, 2010-2023, [cit. 28.02.2023]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/media2/file/1804/File23718.pdf?attachment-filename=6225155-2018-04-26-text-navrhu-6225801.pdf>

Závěrečné vysokoškolské práce

BEDNÁRIK, Rastislav. *Využití SBS ve válečných oblastech*. Brno, 2020. [cit. 25.02.2023]. Bakalářská práce. Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Petr Juříček, Ph.D.

BC. DONÁTOVÁ, Jana. *Využití soukromých vojenských a bezpečnostních společností na blízkém východě*. Praha, 2020. [cit. 24.02.2023]. Diplomová práce. Vysoká škola CEVRO Institut, Katedra bezpečnostních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Daniel Machytka Ph.D.

GREISHEIN, Lucie. *Role PMCs v Iráku a dopady jejich aktivit na americko-irácké vztahy*. Plzeň, 2012. [cit. 20.02.2023]. Bakalářská práce. Filozofická fakulta Západočeské univerzity v Plzni, Katedra blízkovýchodních studií. Vedoucí práce Mgr. Jaromír Vejrych

Seznam obrázků

Obrázek 1 - počet operací PMC podle oblasti.....	15
Obrázek 2- počet konfliktů s oběťmi pod 1000.	16
Obrázek 3 - vzrůst trhu bezpečnostních služeb v USA od roku 2011-2022.....	22
Obrázek 4 - mapa rizik od Control Risks.....	39

Seznam tabulek

Tabulka 1 - 10 největších PMC a PSC na světě podle jejich příjmů z roku 2020/21	
---	--

